

NYELVÉSZETI FÜZETEK

SZERKESZTI SIMONYI ZSIGMOND és ZOLNAI GYULA.

69

A SZALONTAI NÉP NYELVÉBŐL

IRTA

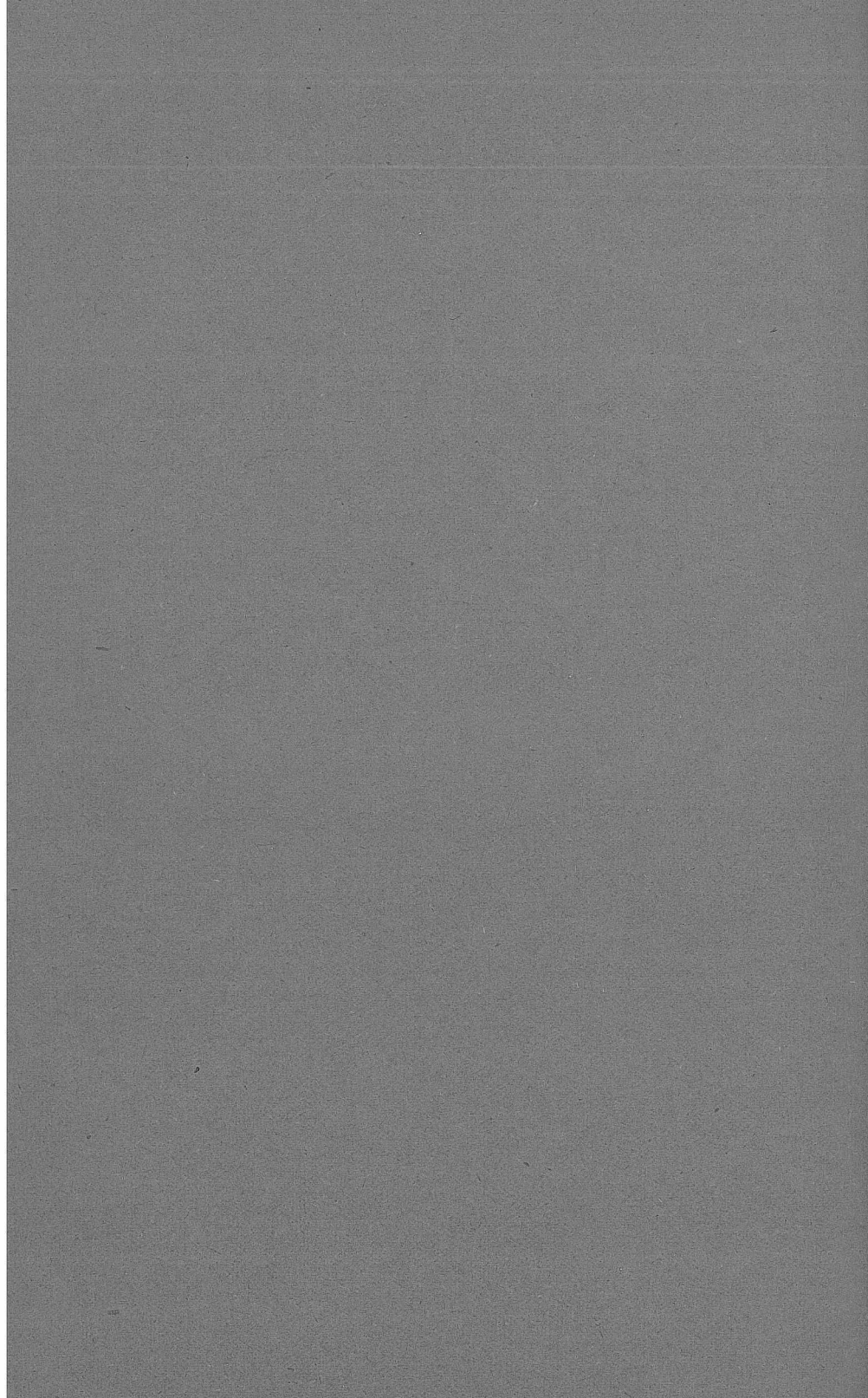
VISKI KÁROLY

KÜLÖNNYOMAT A MAGYAR NYELVŐRBŐL

BUDAPEST
A MAGYAR NYELVŐR KIADÁSA

1913

Ára I korona.

A SZALONTAI NÉP NYELVÉBŐL

IRTA

VISKI KÁROLY

KÜLÖNNYOMAT A MAGYAR NYELVŐRBŐL

BUDAPEST

A MAGYAR NYELVŐR KIADÁSA

1913

NYELVÉSZETI FÜZETEK

XXV. ÉVFOLYAM

1952

NYELVÉSZETI FÜZETEK - SZALONTAI NÉP

VISSZAKÉRDÉSEK

ELŐSZÓ

BUDAPEST
A MAGYAR NYELVÉSZETI KIADÁS

Nyom, Számmer Imrénél, Székesfehérvárott.

Ez a dolgozat nem módszeres tanulmánynak, csak gyűjteménynek készült. Három évi jegyezgetés közben egyre tisztábban láttam, hogy Szalonta nyelvjárása, — ideértve minden nyelvi megnyilatkozást — kivételes gondot, tüzetességet kíván és érdemel. A szalontai nyelvjárás nem sziget, de a költő gyermek- és ifjúkora kivételes helyé teszi. Mit adott a költőnek s vele a magyar irodalomnak maga Szalonta, — érdemes kérdés. — Úgy gondolom, hogy ha ez a dolgozat a szokásos kidolgozott formában, a befejezettség látszatával indulna útnak, — ha elolvasásra méltatnék — csalódást vinne azoknak, akik a szalontai nép lelkének nyelvi megnyilatkozásait első sorban a költő ifjúkori fejlődésének, esetleg művei értelmezésének vagy magyarázásának céljából szeretnék ismerni. Mert erre ez a gyűjtemény igazán csak tallózás, holott szálanként kellene a mezőt megszedni. — A népköltés egész területére terjedő gyűjtéshez meg se hozzá sem fogtam. Mert az eddigi gyűjtésekből s a magam tapasztalásából is jól tudom, hogy ma már még rejtett, elzárkózott faluban is, — hogy úgy mondjam — csak nyelvjárásközi adatok találhatóak. Ritka eset, hogy hosszabb költemények termőhelyét földrajzilag határolhatnók. Annak a szalontai népköltési gyűjteménynek, amely a költővel való vonatkozásban kívánna dalomtörténeti érdekű lenni, azaz a költő kezdeti fejlődésének, művészetének, művészi kifejezésének magyarázatában adattáruklalyni, mindent magába kellene foglalnia, amit szalontai eredetűnek lehet mondani. Sok kötetre terjedő munka lenne ez. Mert minden szalontai ember tud tíz népdalt, de aligha van két ember, aki ugyanazt a tízet tudná. A mesevázak gyűjtése közben is körülbelül ezt tapasztalnók. — Az imént említett tüzetes gyűjtésre sem időm, sem más módom nem volt; bátorságom is csak annak összeírására, amiről valószínűséggel lehet állítani, hogy régi szalontai, hogy a költő is hallhatta, tudhatta, mint hogy némelyiket tudta is, mert idézi. Ez a megszedett terület ugyan kevésbé költészet, de verstechnikai szempontból nem elhanyagolhatóan a figyelemre s emellett a költőre tett legelső rímes

hatások kétségkívül innen valók. Értem az apró rímes szólásokat, kiolvasó, sorsoló, csufolódó rigmusokat, játékverseket és hasonlókat; mert ezek rövidségük miatt hosszabb ideig könnyen fönymaradhatnak s itt-ott bizonyos szokásokhoz, hagyományos cselekvésekhez való hozzátartozásuk miatt eredetükre, vagy legalább régi szalontai voltukra nézve kevesebb a kétség.

Ezek tudatában ez a gyűjtemény, amely egyes részleteiben is, annál inkább egészében igen fogyatékos, — mert a gyűjtés sem ment épen tervszerűen, — csupán gyűjtemény kíván lenni, némi tájékoztató s esetleg alapja a nevezetes helyhez illő tüzetes tanulmánynak és gyűjtésnek. Az állandó figyelés nekem már nincs módomban. Ajánlom dolgozatomat azoknak, akik ott maradtak s az ügy iránt szeretettel vannak.

Ami a nyelvjárást illeti, a szalontai sajtások nagyjában közösek a tiszántúli íző, öző nyelvjárásokéval. Mind e sajtások már nem ismeretlenek; Oláh Gábor és Maday Gyula Debrecenből s a hajduk beszédéből sok értékes adatot tett közzé. (NyF. 26. s 56.) Épen ezért, bár ezekre is figyelemmel voltam, hirtelen félbeszakadt gyűjtésem ideje alatt nagyobb gonddal a szókincs és emellett az említett hagyományok gyűjtésével foglalkoztam; a nyelv szerkezetére tartozó sajtások, — különösen a mondattaniak — föl kutatása és jegyezgetése ezutáni munka. Amit azonban följegyeztem, itt van. De a hellyel való takarékoskodás miatt, bizonyos kategoriák, szokásos címek szerinti kimutatást vagy földolgozást, nemkülönben a függetlennek látszó (szabály nélküli) hangváltozások szokásos rendbeszedését elhagytam. Majdnem mindent, amit a gyűjtemény olvasása közben minden érdeklődő könnyen kicédulázhat és célja szerint rendezhet. Általában csak azokat az adatokat foglaltam együvé, amelyeknek nyelvjárási elkülönülésében több-kevesebb szabályosság vagy törvényszerűség mutatkozik, amelyek a nyelvjárás itt következő nagyolt jellemzésére szükségesek vagy amelyekhez csoportonként némi magyarázatot fűzni jónak láttam.

* * *

Fonétikai és hangtani jegyzetek. Erdélyi fülnék azonnal szembe-tűnő a magánhangzóknak határozottan rövid, illetőleg hosszú ejtése. Különösen szembeötölő ez a hosszú *i* ejtésében, amely a nyelvjárás színére legjellemzőbb hang.

Diftongusai *aó*, *eő*, *ee*-nek volnának írhatók s különösen *l*, *j* kiesése utáni pótlónyújtásos első szótagban elég általánosak: *vaót*, *baót*, *teéfél*, *teélén*, *gyömeőcs*, *beőcseő*, *mezeő*, *bagőzik*; de sokan elszokták és mind-

nyájan tagadják. Érdekes, hogy az urasan ejtett vész, tész, béró, partéj stb. (= víz, tíz, bíró, partie) szókban sohasem hallani diftongust; mert eddigi adataim szerint minden természeténél fogva hosszú ó, ő, é ejthető diftongusként, azaz ejtenek helyében diftongust. A szótagzáró l, r, j hatására helyzeténél fogva hosszú s rendszeren széles ejtésű ö, ő helyén azonban nem hangzik kettőshangzó.

A szótagzáró l, r, j nyújtó hatása ugyanis ebben a nyelvjárásban is megvan, de nem olyan következetesen s nem olyan határozottan, mint a Királyhágón túl; (fél Erdélynek jóformán csupán ezek az igazán hosszú magánhangzói;) *vār, hamār, fēl, ēl, fōrik, ūl, gyönyörködik*. Minthogy a következtelen használat mellett még szűk ejtésű megfelelő is gyakran van helyükön, ezek jelzése is feleslegesnek látszik.

Az *ē* nem olyan magas nyelvallású, mint az udvarhelyi vagy heves-megyei; e zárt hang meglévő változatai között a szalontai a legalacsonyabb nyelvallásúak közé tartozik.

A köznyelvinél hátsóbb nyelvallással képzett mássalhangzóknak, amelyek a szomszéd Hajduban — de úgy sejtem némely dunántúli, palóc és székely nyelvjárásban is — megvannak, s amiket tudatosabban és hosszasan a Nagykúnságban figyeltem meg, a szomszédság ellenére nyomát sem találtam. Ez érdekes képzésre egyebütt szándékszmot figyelmet hívni.

A nyelvjárás két legszembevetőbb hangtani sajátysága a zártabb *ē* hang és az ízés. A szomszédos hajdu és nagykún területtől ez a hang is elválasztja; holott egyébként egész nyelvszerkezetével, szókinccsével, hagyományai-val sokban egyezik velük.

Az *ēzēs*. Ragban, képzőben, kötőhangzóban mélyhangú szók o hangjával szemben *ē* van: kirtək, * mēntək, mindən, hejən, estendən, versəng, tiszæg-toszog, tibæg-lábog, szídələg, szípələg, ijenək, csipkəs, lípkes, mihejəst, szereləm, kepedəz, ízelədik, ívelődik, iməttən, hentəl, hebercəl, əszəl, vəszəl, fekszəl, məgellətt, diləl, dengəl, cepekədik, vesztəget, terəget, idrəs-fodros, idəsdedən, kelməd, hászən, nyekəg, lelkəm, szəməm, nekəm, nekəd, repdəs, najszən, gírnhəs, bidrəs-bodros, pityərəg, vetətt, irəz, vízhə, gyermekhə, mægəst, kerəng, əccər, szədəgél, szəməcškél, igədələm, szəməlint, kírəgető, tészəgél, izəg-mozog, eprək, sisterikəl, kípjək, kertyək, kezəkət, stb. — Első szótagban: bəcsül, bərcencei, bərəg, bərnhəl, bərke, bətű, cərə-cura, cəpəcúpás, csəbər, csələn, csəng, csəpp, csəpərədik, csəpərəg, csəp-ləsz, csərdít, csərəg, csərəszye, csətlik-botlik, dəák, dəbla, dərə, dərəzs, derce, dərəje, dərík, dəsška, dəzəntor, əb, əcsém, əgən (= igen), əgzámənt, əgzekaució, əggy (ək kis), əgyéb, ətyház, əgyedəs-əgyedül, əgyvelít, əhun, əkhəs, ələdó, əngəm (ingəm), əsmér, əszik (əvő), fəcske, fəl, tēfaləs, fənn, fərədő, fərtáj, gyəhənna, həcəl, həgy, həgyəl, hərmáncos, həttyəm-pətty, jēestít, kəcmərəg, kəll, kənyír, kərəszt, fikətő, ləs (lés is) ləssz, mədáig, mæg, mægətt, mæggy, mājik, məndörög, məngyən, məgy, mənəgél, mənta (növény), mənta (= Muster), məntül, mətália, nem, pəcsənye, pəjva, pəndər-űr, pər, pədər, pərəg, pətty, pəták, pətlóriom, rəggel, rəngət, rətka, rəsz-əkət, rəzzent, rəzsdərəje, səpər, səprű, sərbəl, sətər-kotor, sər, səría, sər-

* Nyomdai akadály miatt ezt a hangot fordított ə betűvel jelöljük.

kentő, szød, szødørjegəs, szøg, Szøgød, szøgín, szøgy, szøkfü, szølid, szøm, szønt, szønny, szør, szørda, szørødás, szørøncse, szørvián, szørzet, tøgnap (tønnap), tøjén, tøjópós, tøjnta, tøjstú, tøjst, hójttötíny, vødø, vøjzál, vøress, vøryog, vørtøjg, zsjemje; — børetva, øskola, øszkábál, øspány, øspøkulál, øspønót, øspøgya, østán, (István), østøráng, østørárszál, gøréta, gøróf, pølága, pøløtyka, pølé, pølébános, pønyász, pøréda, pørazønt, pørezli, søleppøs, szøráku, tøréfa. — Második szójtagban: embø, egrøs, gøermøk, keskøny, tekønøsbika, puhøgyøl, povødál, pìntøk, øgyølít, lebøryneg, kupørta, korhøl, korølás, kontrøktus, komøndál, kicsøktet, keszøgødølvást, kengyøl, kampøc, ippøg, terøm, tìgød, indørkødik, merøsmerevül, hiccøacsøré, hengørbuckøkøzik, hencsø, hencsøreg, gidølget, fucsørál, filøgøria, álløöss, øpørtøn, biløng, kemønce, kicibørez, cicørez, címøres, døbølla, epø, mìrøg, mìrøg, fìrøg, feløg, veszøsz, nincsjøn, sincsjøn, lìszøn, tøszøn, vøszøn, viszøn. Továbbá a követkøzøkben: torogø, miszø, májiszøtø, kótar, kártyapìllø, baktø, belìnø, øjø, jupìtø. — Szó végøn: a kèrdø -ø (ìnkább -ì), lè, nè, sè, tè, addè (= add ide).

Az *ìzés*. Magyar szavakban áltølønosságban a zártabb eredetü è vált *ì*-vé: Elsø szójtagban (az idegen eredetüeket is idefoglalva): bijog, bika, bikjø, bøkessìg, bøkìs (= Bøkés m.), bìr, (bìres), cìl, (cìlosztam), csìpøl, dil, (dìløl), dilceg, fik, (fìkøz), fìkkom (?), fìl (ìge), fìnyøs, fìrcøl, fìreg, fìrfì fìszek, (fìszfa) gidølget, gìmberødik, gìrbic, (gèrbic is), gyìkìr, jìbrøn, (ìbrød), ìbø, idøs, ìg (ìge), (ìgødøløm), ìfel, (ìccaka), ìl (ìge), (ìlølømø, ìløstø), ìkes, ìk (cuneus), ìte, (ìtet, ìtel), ìvelødik, ìvødik, ìnek, ìmejøg, ìmøttøn, ìnyne, ìp, (ìpül, ìppøg, ìpp), utølìr, ìrtkìlìs, ìr (agyìg ìr a sár), àrpävølìrø, ìrt hozzà (= èrt hozzà), ìr (megìr annyìt), ìrik, ìszakra, kìk (mn.), kìlìs, (vø. kèl), kìmül, kìmlel, kìnyøs, kìntølen, kìnszørødik, kìnyesø, kìp, (elkìpped), kìr (ìge) kìrdøz, kìrøg, kìsik, (kìsejì), kìsz, (kìszìt), kìsztet, kìtølen, kìve, lìk, lìszøn, lìgy (ìge), lìløk, lìp (ìge), lìp (fn.), lìpcjø, lìt, mì (= mèly), (mìvøn = mèlyen), mì (= mèk), mìk (= melyik), mìk, mìgy, mìn (= megyek stb.) mìn (fn.), mìr (ìge), mìr (= mìèrt), mìrce, mìrøg, mìszáros, mìz, nìgy, nìhàn (nyìha, nyìhutt) nìma, nìmej, nìmet, nìp, nìz, pìntøk, pìz, rìg, rìmlìk, rìmte-len sok (= rèmitø s.), rìpa, rìsz, rìszøg, rìtøg, rìv, (sìjeszt!), szìdeløg, szìgyøn, (tojás-) szìke, szìled, szìløs, szìltìbe, szìna, szìp, (szìpül), szìvanø (!), szànaszìt, tìbøjødøtt, tìged, tìgy, tìszøn, tìkozøl, tìtlen, tìp, tìszta, tìtoväv (køvettìtel), tìved, (tìvejøg), vìt (vìccsed magad = vèdd), vìdelmøz, vìg (fn.); vìgy (= végy), vìka, vìkøn, vìlømìn, vìn, vìr, øszvìr, tesvìr, vìrcse, vìs, (vìsø), vìtel (= vétel), døgvisz, elvìt (= elvét, -tèveszt.) Az elsø szójtagøn túl áltølønban csak bizonyos szójtagban, ìlletøleg mássalhangzø eløtt fordul elø, nevezetesen a -søg, -ès, -èsz, -ènk, -èly, -èkony, -èny, (-vèny, -mèny), -èk, (-lèk, -dèk, -tèk), -ènt, (-kènt, -nkènt), -kèp, -kèppen, -èrt (-èr) végzetben, ìlletøleg ragban, kèpzøben: beszìl, szømszìd, beszìd, acìl, elìg, (genug), egìssz, csicsìsgat, ìtìllet, tøkìlletøs, eszmìl, søtìt, tørtìnet, pàncìl, vendìg, (mìndìg!); — marìk, tajtìk, fazìk, szuszìk, hajlìk, tøjk, szurdìk, zsjombìk, (zsjombìk), fortìjøs, veszìjès, borbì, kòrtì, kastì, kovàrtì, rostì, vøfì, karabìj, terebìjøs, seregì, csekìjsìg, pocsjk, bugyborìk, habarìk, nevendìk, ajàndìk, vakarìk, jàtìk, kørnyìk, tørmelìk, verìtìk, tøtelìk, szuszìk, løygìk (= legyen), turbìkol, kukorìkol, sìsterìkøl, fìtyfìrìkøl, jajveszìkøl, engedìkøn, termìkøn, hajlìkøn, kemìn, kejevìn, køkìn, legìn, tørvìn, tøjmjìn, tøjmìntølen, edìn, gødìn, kemìn,

kemín (-mag), örmín, keresmín, sütemín, köszvín, fösivín, sövín, vetemín, Bál-nyös, érvínyös, élink, hármankint, mikípp, heklírtú, ingyír, kolompír, kompír, szekír, szemírmes, babír, gyömbír, töcsír, tányír, tenyír, ígír, dícsír, kísír, azír is, kísírtet, tәмírdek, kacírñó, (= kaszírñó + kacér), pilliskányír, vetis, lipis stb., kendísz, penisz, böngísz, eprisz, kertisz, fűrész, csenevész, emísz. — A -t tárgyrag előtt egy-két szóban: jęestít, fejszít; az egyes 3. személyű birtokragos magashangú szókban: gyermekít, fejiha, hejibe; magashangú jel. módú tárgyas befejezett többes 2. és 3., valamint a főlsz. módú egyes 3. személyének ragja előtt: vattítak, vattík; aggyík, mutassík, nizzík ide!

Ellenben é van általában a nyiltabb eredetű é helyén (hangrövidítőkben); szó végén nyílt szótagban s ezek továbbképzésében és ragozásában; az í hangúak közt nem említett képzőben, ragban és kötőhangzóban (pl. -nél); mély hangú szókban; sok szláv, olasz, német, latin eredetű szóban: bél, dér, ég (fn.), éhös, ér (fn.), ész, fél (1/2), (fészər), hét, jég, kél, két (kéccsig), kéz, légy (fn.), lél, mész, mér (audet), név, nyél (ige), nyél (fn.), réz, széd, szél (ige), szél (fn.), szén (de szívanó), tél, térsig, vér (ige), elvész (stb. l. a szótökről írt jegyzetekben); — nekem, nekül, (nekül is), véllem; — cserép, egér, agyéb, fedél, fenék, gyökér, kék, kéne (= kellene), kerék, kevés, közép, kötél, levél, ösmér, szemét, tehén, tejéd, tijeđ, veréb; — lé, póréahagyma, málé, lével-plével, kávé, tэфál; — paré, taré, karé, gané; — közzé, felé, bé; — idéz, becéz, epés, darcés, iccés, recés, felényi, érébb, elébb, idébb, pincézik, hátrébb, csicsés, tésis, csés jęestít, cinkét, acsém; — bizserél, fecserél, tereferél, kecél, kenteficsél, mirsikél, menegél, álmélkodik; — béka (bika is), béna, bizseréré, bokréta, cécó, cémostér; cédula, cégér, cékla, csajfétás, dédapám, dénár, dérrrel-durral, dévankozik, dézbunda, dézmál, él (fn.), élink (de il, ílet stb.) ékhetetlen, ékusz-pékusz, érc, érđös, érđekös, érđemös, érint, értelöm, értik (fn.), éraz, (iráz), és (az eső), és (kötőszó), újév, félínk, (de filek, filelöm stb.), férközik, fér, gallér, gerébe, garéta, gerézd, gége, gém, gérbic, géva, gohér, gyémánt, gyér, héja, hériszas, hévar, fənhéjáz, (de fənhíjázó is), hékám, hékom, hékás, hézag, híjéna, ezidég, ígér (?), kés, komédia, kövér, léc, léha, léháskodik, léhé, léhó, (lihu?), lékri, lénia, lézəng, lidérc, matéria, mécses, mesmeg, méltó, méta, metéj (mėti?), mindétig, neni, onnét, péce, pék, példa, péva, pézsma, pərəda, pərəzli, pələbános, pojéta, poroféta, szerméte, réce, rédikál, régula, rézsunt, salétrom, segéd, sértis, séta, sėrvis, szék, tallér, tárgy, hőtétén, tégla, təmjén, tənforəg, tərəfa, hozzátér, térül-fordúl, tésúr, tészla, tetézi, vetéjkodik, vézna, vitez, zsémbös; — urasan: szeléd, véz, papér, partéj (= partie), szénház stb. Vannak kétségesek s olyan köznyelvek, amelyek nem használatosak, ilyen az említett hiéna, pojéta, réce, (használatos pojétás,) továbbá tényleg, cég, dévaj, szövétnek, pribék, kacér, (de kacírñó népetim. igen), ismét, alél, segél, sekély, erkély, szintén, (de szinte igen, szerény, pép, héber, nember, zsellér, zéró, kelevéz, fésű, érsek stb. (Vö. Arany: Az é-t í-re váltó tájszólásról.)

Kedveli a nyelvjárás a hosszú magánhangzókat, de azért a húszár, jógász, dícsöség, csokoládé, gúja s néhány szó sibbolet Szalontán, amiről felismerik az erdélyi (erdeji) embert. Holott itt is hosszan ejtik, pl. a következőket: bír, (bíró), bizik, búg, bútor, búvik, búza, bűn, búvész,

bűz, cím, cukor, csik, csíp, csipő, csúf, csúnya, csúszik, csúz, dícsír, dísz, dül, dúr (= túr ige), fúr (fúrok), fiszfa, gúnya, gúzs, gyík, gyúr (gyúrom), gyúl (gyülés), gyűlöl, gyűrű, gyűszű, híd (de Hidas ucca), híg, hímaz-hámoz, hír, (hírás), hízik, húr, (húról), hús, húsz, (de huszonögy stb.), húz, ige, ígír, így, ijed, iny, ír, (fn. ige), istál, itil, íz, kigyó, kímil, kínál, kisír, kúdús, kút, lúd, lúg, -mives, nyír, (nyírom), nyúl, nyúlik, nyúz, nyűg, nyűgös (de nyűglődik), ócsúdik, őriz, ősi, púp, rúd, sijeť, síma, (símit) simúl, sik, sip, sír, (ige, fn.), súról, sül, (sülő), sűrű, szín, szőrös, szúr, (szúrom), szűk, (szűkös, de szükség), szűr (fn. szűr, (szüret), szűz, tíz, (de tízönögy stb.), túr (fn. túros), tyúk, úgy, úr, (úri, úré, úron, de urizál, uras, urat, urak, uram, uralkodik), úszik, út, úz, vidík, víg, (mn.), víz, (vízír, vízé, víztül, de vizeť, vizes, vizeť, vízæn), zúg, zúz (fn. ige), zúzza (fn.) zsr, (de zsirozó), zsúfol stb.) — A hosszú magánhangzók kedvelésének megállapításában kezére jár a figyelőnek a szóvégi hosszú -ú, -ű: gyeplű, hamú, könnyű, seprű, fenyű, nagyfejű, jófogú, stb., valamint a gyakori használatú -ít, -úl, -ül képző: feszít, tanít, tanúlok, kerül, megnehezülök; nemkülönben a szótagzáró l, r, j előtti sok hosszú magánhangzó: alma, ember, ürge, girhæs stb.

A mássalhangzók körében a szóvégi orrhangú n (n) említendő. Minden köznyelvi szóvégi n, ny helyén ez hangzik: ján, legin, vaⁿ, kún, bárán, ispán; tovább ragozva vagy képezve azonban n, ny hangzik helyette.

A hangok találkozása (hiátus, mássalhangzótorlódás stb.) kevés olyan tünetet mutat, ami a szokásos köznyelvi kiejtésben szokatlan volna. — A szókezdő mássalhangzó-csoportot nagy következetességgel oszlatja, úgyszólván kivétel nélkül: goróf, pélé, pélébános, geréta, karajcár, katuja, tirimfi, kaláris, soróf, ispion, ispicc, ispitáj, øskola stb.

Az l, j hang szó belsejében nagyobbára t, d, c, cs előtt sok szóban hiányzik, pl.: ót, fót, ótalom, vót, gyút, kiját, vát, vátig, kőt, rikót, sikót, öt, ötő, tőt, büt, bót, hót, mækhót, kötözik, ötözik, elbútt, fúttam, tanát, tanút, hevút, kondút, abátllé, ód, fód, tód, kúd, hód, fód, zód, ódal, kúdús, ködök, páca, táca, póc, nyóc, köcsön, gyócs, gyömöcs, kúcs, ócsó, böcső, szüömcs, Júcsa, tógyfa, dógos, szógál, pógár, nélkül, (nekül), kutyákodik, díztókodik, tisztákodik, mónár, hónap, szorúsz, beszisz, úsz, óvas stb. Többnyire az el igekötő l-je is: évitte, éttette, édopta, a -búl, -bül, -rúl, -rúl, -túl, -túl ragé mindig, ha rá mássalhangzóval kezdődő szó következett volna: abbú sæ, erú mondom, ettú van.

A d, t s kivált a j mássalhangzók közt ritkán hallszik: húz mæg, szakizs la, asz mongya, (aszongya), asz vitte jel, tanis ki, ránzs mæg, firhø mænt, tesvir, Isván, kérbe, assø monta; de mindig hangzik a befejezettség t jele: kírt vót, várt rám, s a tárgy t ragja: a vadászt mongya, kezæst kír.

A hiátust különösen a névelő és mutatónévmás kezdő magánhangzója előtt következetesen kerüli: apja ja, tuggya jú, tuggya ja, ú vitte jel, odajatta. Ezenkívül természetesen a köznyelvi esetekben is.

Jellemző a nyelvjárára az r, l mássalhangzók találkozása: mægabál, vásáll, (vásáltam = vásároltam, < vásárltam), salló, talló, madállatta konyír, (madárlátta kenyér), böcsmöli (= becsmérli), kállató (= kárlátó), kollát (= korlát), mángolló, töllöruha, vándolló legin, ápillis (= április, < ápirilis) és az őrleni jelentésű ör ige.

Mássalhangzóval kezdődő szók előtt nem tűnt el nyom nélkül a név-

elő és mutatónévmás z-je, csak hasonult: akki, av vót, affelől, ap pipám, ennékül, ahhoz, af fíja, at títjéd stb.

* * *

Alaktani jegyzetek. A szótők körében néhány *v* tövű *ű*-s alakja jellemző: lú, ű, kú, fú (= fej), bú, tű (= tő), szű (ige), fenyű, lú. — Hangrövidítő igeítövek, amelyek ma már inkább csak öregek beszédében hallhatók: ád, és (az eső), féd, hágy, kél, kén, lél, lép (ige), lés, mér, nyél (ige), nyér, nyés, ösmér, vér, vész, vét, (mén: megy). Mások: bé, té (= tej), nékem, véllem, nélkül (nekül); ritkábbak: lészəⁿ, tészəⁿ, vészəⁿ, (lészəⁿ, tíszəⁿ). — Az igei kötőhangzókra vonatkozó adatok: keserəksz, pədersz; aggyad, kírjed, üssed, (de igeikötővel add ide, addə, kírd el, üzs meg a gyakoribb; — athadd, kírhedd, tuthadd (= athatod stb.); — mondanak, kídenek, de tanítanak, fútnak; — kídlek, tanítlak; tojt, fojt, məgírt (= megérett), de írott (= írt); montam, őttam, hortam, kíttam; — məgijett, elfárat, termətt, — səpərt, kotort; — ugrottam; — kínyílt, məkəttelt; — məkəhót; — mondana, miondani, de kídni, tanítna; — hí, rí, nyí, fú, ró, szű, de nő, föl is; — ətt, ítt, ivutt (= evett, ivott); — alszik, fekszik, nyukszik; — alutt, fekűtt; — cselekszik, dicsekszik; — alunni, fekünni, nyugunni; — mənnyeⁿ, mən, míⁿ, məgy, məgyən. — A névszói kötőhangzókra és tőhangzókra nézve: negyvenet, ötvenet, aranyat, kemínyet, kövíres, de víknyat, fejírt, kövírt is; — ganét, tarét, karét; — szomorúk, szomorút, de szomorúan, iszonyúan; — gyapjús, bornyúkat; — piszkot, színəst; — házamat, kertemet; — házam, kertem, de kettő zártabb: lábom, lábod, újjom, újjod; — derekasən; — kákabélű, nagybélű; — levélən, számaron; — cúkrom, cúkrom; — ezret, ezren; — hármat, hárman; — malomig, toromig; — falúk, tetűk, hamús, őjúk, darúk, lút, (de inkább lovat); — csikója, bimbója, nagy ajtójú.

A szóképzés körében jellemzők: hullajt, szalajt, szakajt, fakajt, lohajt, különösebben a sok visszaható: acsarkodik, aggatódzik, akaródzik, irtódzik, kácsingóddzik, összekócolódik, köszköpűködik, kötőlöcködik, köfőszködik, összekucorodik, kurázsiskodik, kutyákokdik, összekülönözök, dűlengődök, fászkodik, fázlódik, fertődök, mosakodik, nyűglődök, lefirgedök, gombolkóddök, begubóddök, nekigyűrdök, őtlődök, rivalkodik, sívalkodik, saslódik, sátánkodik, síkánkózik, sűndörgődök, szaggatódök, szedelöcködök, szítkolódik, szompojodik, tapogatólódök, rátekergődök, tisztákokdik, tűrűlköddök, béváraddök, városházáskodik, vetkölödök, zöcskölödök, csimpajkóddök, ráverödök, felvarödök, kíásódik stb.; de legkivált a különösen *p* végű tövekhez járuló gyakorító -kos, -kəs, -kös: lopkos, köpkös, repkəs, kapkos, lípkəs, csapkos, futkos, nyomkos.

A nyelvjárás igeragozásában fontos negatív jellemző az ikés ragozás hiánya, azaz az ikés igeik egyes 1. és 2. személyének a nem ikések szerinti ragozása: əszək, dőgozok, fűrdök, nyukszok, fekszək, mosakodok, tűrűlközök, forgolódok; — fűröcc, mosakocc, forgolöcc; a sziszegő hangúak 2. személye azonban *l* ragos: əszəl, nyukszol, fekszəl, az illik igeé illesz; — dőgozz, dőgozzál, fekügy, fekügyél; eszik, alszik, forgolódik, de dőgozik mellett dőgoz is; — enne, inna, mosakodna; — a potentialis iketlen: əhet, íhat, jáchat, alhat; — a többi igeik közül a sziszegő végűek

egyes 2. sz. ragja rendes — *l*: veszæl, lesël, ásól; a többieknek hol *-l*, hol *-ssz*, de inkább az utóbbi: jöhecc, jöhetæl, küdöl, mondassz, mondol; az *l* végűeké rendszeren *-sz* (*-ssz*): álsz, állassz, válsz, kefélsz, karmolsz; — előfordulnak: lészæn, vészæn, mægæs z. mægæszen, viszæn, vagyön, nincszæn, sincszæn, mængyæn, mén (mín), jöæn, gyüæn; a nincszæn, sincszæn többese: nincszænnek: sincszænnek; — a föltételes tárgyatlan egyes 1. sz.: kérnék, níznek; de mélyhangú szóké: adnák, írják, futnák, maradnák; ugyane módban a többes 1. sz. tárgyban is írják, kírnék, níznek; — a fölszóító egyes 3. sz.-e minden igének ikesen ragozódik: ægyík, aggyík, vægyík, mænnyík; — a megy ige ragozása: mængyæk, mægæk, mík (mék), mígy, mícc, míssz, mæg, mægæn, mængvæn, mín, mén, mængyüæk, mæntæk, mænnek; az egyes 3. személyben leggyakoribb: mængvæn és mín; — a níz ige fölszóító egyes száma: nijem, (hanním, hagy ním = hadd nézzem), nijje, nijje; vagy nijem, nijjed, nijje; — a kæl fölsz. egyes 3. sz.: kæjlik, fölt. egyes 3. sz.: kék, kén, kéne; jel. módú bef. egyes 3. sz.: kæletæt; — a magashangú ígék tárgyas fölsz. többes 2. sz.-e ízõ: vægyítek, nízítæk, tõcsítæk mæg; — a mutat parancsolója ez is: muti, muta; — rövidült alakok: sz, szæn, iszæn, dejsz, hász (ípp al), aszongva, ægy, eigy, æggyetæk, eigyetæk; a *-sza*, *-sze* nógató járulékv an ezekben: hócí, acca, acci.

Igeidõk: járok, jártam, majd jár, (járni fog); ritkán hallani ezeket: hallám, látám, jártam vót; komolyan csak õregek mondják s talán nem is annyira régies, mint kenetes.

A névragozásban legjellemzõbb néhány rag zártabb magánhangzójú alakja: *-búl*, *-bül*, *-rúl*, *-rül*, *-túl*, *-tül*, néha *l* nélkül: abbúl, abbú (nem læssz), rúllam, kéztül; — az inesszívus is *-ba*, *-be* ragos; a *-n* rag magánhangzóval kezdõdõ szó előtt többnyire hosszú: szíliinn is, kísænn áll; — rám, rád; — a *-nál*, *-nél* rag *l*-je is elmarad néha mássalhangzú előtt: anná jobb, enné vót; — a *-hoz*, *-höz*, *-höz* rag megfeleldje: *-ho*, *-hæ*, *-hõ*: ehõ, aho (ahho), firhæ, kerthæ, lõcshõ; — a *-vá*, *-vé* csak állandósult kifejezésben használatos: lúvæ tett, porrá lett; — az *-úl*, *-ül* rag (képzõ) *l*-je is gyakran elmarad: rosszú vót, keresztü mænt; — a *-kép*, *-képpen*, (*képpen*) kõznyelvi ragok közül az elsõ a használatos, de mindig ízõ alakban: ætykíp, (máskípp), sæmmikíp; — *-stúl*, *-túl*: házastúl, mindænæstül; — a *-szær*, rag illeszkedik: æccær, kétcær, haccor, nyóccor, sokszor. — Az egyes 3. sz. birtokos személyrag magashangú szóban ragok előtt néha hosszú *l*: híritöl, de inkább rövid: hírit, szæmibe, kõrmitül; rag nélkül æ: híre, szæme, kõrme; de a fokozott főneveké *i*: legszíli, leghægyi, legszægleti, legvígi, legfenekei; — a többes 3. személyben a kõznyelven is szokásosak közül a nyiltabbakat gyakorolja: házok, lábok, fijok, lovok, libájok, fívök, kõnyvök, szemök, de kezæk, eszæk, rítyæk, kípjæk; — a *száj* birt. szem. ragozása: szám, szád, szája, szánk, szátok, szájok; — az ægyík, mindenik személyragozása: ægyíköæk, ægyíkötök, mindenikötök, mindenikõjök; színtügy másikötök, ötödikötök, harmadikõjok, hármõjokæt, hármõkat stb.; az egy és több birtokos több birtok viszonylat 3. személye: aajtájæ, almájæ, bornyújæ, disztõjæ, almájæ, bornyújæ; — a *mind* ragozható: mindet, mindnek, mindhæ, mintül; — a határozóragok és névutók személyragozása: nékem, véllem, rúllam, tüllem, nállad, utænna, de sokkal gyakoribb: ænnékem, tævélled, úrúlla, mitüüllünk, ünékí, ünkállök, mitüüllünkütül, minállunk-

nál, titülletéktül, úknálloknál; (de ez is gyakori: tüled, tüle); alóllam, felóllam, belólle, énfelólle, tæmelólle, úbelólle; énhozzám, úbenne, tímelleteték, úmögöttük; — az *-ért* rag alakja *-ír*: mír, pízír, földír, azír; — személyes névmások: én, tæ, ú, mink, tik, úk; engem, (éngem), engemet, tíged, tígedet, út, útet, minket, bennünket, tikteket, benneteket, úket, bennóket; — személyt jelentő köznevek és családnevek végén hová és hol kérdésre felelő rag az *-ék*: a papék van, Balogék ment; — birtokos névmások: enyím, tíjéd, tæjéd, övé, mijénk, tíjétek, tæjétek, övék, övéké; — a mikorra, akkorra alakja: mikorára, akkorára; — mássa, kokassa, hatossa, bajusza.

Mondattani jegyzetek. Jellemzően gyakori indulatszó, — eredetére talán figyelemkeltő, ma már inkább nyomósító *a, é, la; ehun van é, most esett, oszt máⁿ süt an-nap! Úgy la, csak járják asz-szád!* — Szenvedő ige helyett a nagyszámú visszaható használatos; a mesterségek nyelvében különösen *-ódik, -ódik: légyalulódik, lëvágódik, mégsimítódik*; befejezettül ilyenek: *még vót írva; lë vót szédve.* — Felszólító, illetve tiltó mondat: *tán a kezembe adnád! Hátha nem kótognátok annyit! Csak incselkëggy avval a kutyával!* — A sok után gyakori a többes szám: *sok embërëk; csudálkoztak a sok nipek.* — A tárgyas jelentésű irodalmi *szokik* ige folyamatos is használatos (iktelenül) inf. mellett: *nëm szok odamënni.* — Figyelemre méltó határozók: *fírfiba még nëm láttam ijen kíváncsit* (= férfit, férfiak között). *Kësztü észik* (= kéztől, kézből). *Nëm tudni hogy mire vígzi.* *A lábárú hüt még.* — A helyett névutó megfelelője: *hejèⁿ: víz hejèⁿ atta ab bort; ahejèⁿ inkább egyél kënyírt; karajcár hejèⁿ attam oda.* Viszont a helyhatározó *t* rag is előfordul ezekben: *odábbat, kisöbbet, továbbat.* — Szokásos jelzős határozószók: *nagy fent, nagy messzi.* — Sajátságos az ellen névutó használata: *alig mënt három ház ellen, lëjítette.* Mënniyik csak *még hét-nyóc ház ellen, oszt ott lakik.* A *kíppest -hoz, -hez (-ho, -hë)* ragos szóval járó névutó előtti rendszerint ott van való: *aho valo kíppëst elíg jó. Szemvethetó a tavajího való kíppëst.* — A *-féle* függelék alakja *-féli s a kí* kérdőnévmáshoz is járulhat: *kíféli jány a?* — Átnemható igének is lehet 2. sz. tárgyas ragozása célhatározó inf.-szal: *elíndultalak keresni; elmentelek vóna mëkhalgatni.* — A főnévi igenév nem ragozható (kiv. *innya*), tehát itt is használatos az ilyen szerkezet: *nincs hogy mít egyík; mëk kël hogy szokja.* — Személyragos tárgy mellett is áll határozatlan (tárgyatlan) ragozás, ha a tárgy jelentésében nem az összes, csak annak része értetődik: *két könyvemet vítt el; akkor is három fámat vágott kí; egy kalap szílvámat lopott el.* — Általános alanyú mondatban a főnévi igenév potenciálisként állhat: *sëmmít së látni belólle; sëhun së kapni ijen kënyeret; máⁿ látni a vígit.* De más jelentésben is előfordul: *ott a legnagyobb sár, ahuⁿ kíjární* (t. i. szoktak). — Szórendi szempontból is érdekes mondatok az ilyenek: *nëm is mutatya mëk së; nëm is víszëm el së.*

Itt említme meg a nyelvjárásnak jellemző hangsúlyozását. Erős magassági hangsúly van általában minden mondat utolsó szólamának utolsó előtti szótagján: *nëm tuggya ú azt mëgmutatni. Nëm tudom hoty kivej beszilget. Lëtëdd aszt a karikást! Bár vëlle së tanálkoznák ma! Nëm montam én nëki, hogy visszahozza. Még kérdő mondatban is hallható: mír nëm mondod még?* Ha az összetett mondat minden tagjának utolsó

szólama ilyen hangsúlyú, akkor a két mondat közti szünet nagyobb szokott lenni a rendsnél: *akkor is jó tutta ű, hoty kivel van dóga.*

Szójegyzék.

- a:* ni, *ahuⁿ van a!* (Többnyire hangsúlyos).
- mégabál:* húsfélét nagyjában megfőz; párol, fonnyaszt.
- abátlé:* a *mégabát* húsféle leve.
- ablakkarika:* ablaküveg.
- ablakos:* vándorló, házaló üveges.
- acintos* (búza): acélos.
- acca, acci, accide:* add ide.
- acsamicsa:* szitakötőféle; *ojaⁿ sovár mint egygy* ~.
- acsarkodik:* toporzékol, kiabálva fenyegedőzik, tehetetlenül erőlködik.
- acsít, acsít-vacsít:* lármáz, ordítóz, kiabál.
- acskó:* zacskó.
- bead:* följelent.
- adja még:* van még, telik még belőle.
- addē (adde):* add ide.
- adódik:* történik; ~ *úgy az embernek.*
- addég (tréf.) = addig:* ~ *van, nincs tovább.*
- aggat:* varr; *aggass bé mán eszt a ruhát.*
- félaggatódzik:* ruháját övébe aggatja (munka közben, sáros időben).
- mégagya, mégagyabugyál:* megver.
- agyaras:* nagy fogó.
- agy: agyig irt a sár* (= kerékagyig).
- agyvígyéznak:* játék előtt a gyerekek adj végy (*aggy-vígy*) szóval választanak a csoportjukba.
- ahovaló:* illő; *nēm ahovaló = nem illő, illetlenség.*
- ahun, ahun la:* ott, ott ni.
- ajáll:* ajánl.
- ajjé:* persze; de még mennyire (ind. szó).
- akar:* akár.
- akaróddzik: nēm ~:* nem tetszik.
- akaszt, még-, fél-, össze-:* ölt (tüvel).
- akkurátos, akkurátoson:* pontos, pontosan.
- aldásta a szerēncsējjit:* eljátszotta,
- alásson; köszönöm ~:* k. alázatosan.
- aló:* ~ *vezsd el magat!*
- alpári, alpárias:* gyenge, ordinaré.
- alsómalomkű:* *ojaⁿ lassú, mint egy* ~.
- antúl:* *mēntül alázatosabb, ~ gyalázatosabb; mēntül koszosabb, ~ vakarósabb.*
- annyokom:* férj szólítja így a feleségét.
- apaszt, ~ ás:* harisnyakötés közben minden következő sorban egy szemmel kevesebbet köt (l. még *fo-gyaszt*).
- apjokom:* feleség szólítja így a férjét.
- aprádonkint:* apránként.
- aprófa:* hasogatott tűzgyújtó fa.
- aprófószág:* baromfi.
- aprókutyá: tel van aprókutyával:* kötekedő.
- aprószēnt, teli van aprószēntel:* u. a.
- árēbb:* arrább.
- árunnaⁿ:* arról felől, onnan.
- fēlaszik:* felkopik; ~ *az állad attú, amit én adok.*
- aszottol:* aszatot gyomlál.
- aszottoló:* gyomláló ősztöke.
- asztalfija:* asztal fiókja.
- autáⁿ (ótán, ót, azút):* azután.
- fēlavat:* varrás közben két szövetet úgy varr egymásra, hogy az egyik feszesen, a másik ráncosan áll.
- mégavult:* előcskult.
- azidőbe:* abban az időben, akkor.
- azidőtájt:* u. a.
- azúta:* azóta.
- ácsori-vicsori:* ácsorgó, csavarogva báméskodó, lábatlankodó.
- ágas:* tartó oszlop.
- ágónizát:* tétovázva tesz-vesz, lustálkodik (?)
- ágál:* *ēnyye de cifra a ken jánnya!* — *Nē ágájja mán na!* (irigyel? leszól?)
- ágozat:* származás, család; *más ~;* más család,

ágyás: nyomtatásra előkészített gabona.

mégáhit: megkíván.

ájér: levegő (tréfásan haszn.)

ákác (ágác): akác.

kiákumbákumoz: kicifráz, kikanyarogat írást, díszítést; kiteremtettéz.

áll: nem tudom elejít állani = elejét venni.

kiáll: elfárad, belefárad.

neki áll az idő: kitisztul.

állapotos: terhes.

állít: fálnak ~: bolonddá tesz.

beállít: berug, megrészegszik.

álló: lyukas lapú székeforma, amiben a gyerek járni tanul.

állóss: pálinkába való fűszerféle (?)

állópíz: nem ül lē? pedig nincs pizēm, hogy állópízt fizessenek.

állószöllő: téli eltevésre szedett szőlő.

álomszuszik: álmoskedvű, szemeragadós.

átóhejibe: ott, (oda), ahol áll; *átó hejibe vittem; elalszik ~.*

ángolcúkor: színes cukorkaféle.

ángy, ángyikám: ángy.

án de rozskor jött! = jaj, ejnye.

ántikukuri: aszt az ~ját a világnak! (gyerekijesztő tréf. káromkodás).

ápillis: április.

ápértén: őszintén.

eláporodik: kifárad, eltörődik.

árkus (papiros): ív.

ármás: régi éjjeliőr-féle, város embere.

árpávaírókörti: nyári körtefaj.

áslóg: hordófüstölő; *áslógos bor.*

ásítóz: áhítoz.

áspiskigyó: kötekedő; rosszmájú.

ászló (gyny.) zászló.

átajjába beszil: dadogva v. hadarva.

átalút: keresztút.

átellembe: szemben.

átogbetegség: utolírta az ~.

babaruha: összetiptik a babaruhát: összevesztek.

babos: pettyes; *bab:* petty szöveten.

babra: babrálós, szaporátlan; *babramunka.*

babás: szeretőtartó; *aki ragyás, az a ~.*

badáros egy asszon!: „nyalka.”

bagóleső: nē járjik a bagólesőd! (= szájad).

bagós: sokat dohányzó (tréf.).

bagózik (tréf.): pipázik, dohányoz.

bajussza (szőlőnek, dinnyének stb.): kaccsa.

bajussz: bajusz.

bakacsin: fekete mint a ~.

bakadoz: akadoz; *akadozik-bakadozik.*

bakafántos, -kodik: erőszakoskodik; durcáskodik; kötekedik.

bakarasz: a kifeszített hüvelyk és mutató ujj hegye közti távolság.

mégbakkant: bakk szóval megijeszt.

bakkecske: kecskebak.

bakó: tarisznya; *könyvesbakó, abrakosbakó.*

baktat: óvatosan, lassan jár (pl. sötétben); ballag.

bal: *éggyik fütem ~, a másik nem hall.*

balfülű: nehezen halló.

balkészt: balkéz felől.

balos: balkezű, balog.

bandó: szalag, szegély.

bandzsi, bandzsali: 1. kancsal, 2. bámezskodó.

elbandzsalodik: elbámulva, vagy elgondolkozva figyelmetlenkedik.

bangóforint: forint (nemcsak a bankó).

bari: báránka (becéző neve).

barmol, még-, össze-: nehezen, rosszul, nagyjában megcsinál, összetákol.

barnaleves: valami rántásos levesféle.

bazsajikom: bazsalikum.

bazsajog: mosolyog.

báb: egy ~ pamut (sejem, kendő): egy kötés, tekercs.

bábatyúk: kukorékoló tyúk.

bábaszarka: gébics.

bábó: (gyny.) láb.

- bádog*: bádogból való mérőedény;
aggyik egy bádoggal.
- elbájolódik*: elgondolkodik, elbámul,
elandalodik. (?)
- (bán)*: *mindíg én bánom; húsz fo-*
rintom bánnya.
- bánya*: természetes gyógyfürdő; *mén-*
gyünk a bányába.
- bársorózsza*: piros rózsa.
- bátyó*: bátya.
- bécsülletés*: becsületes.
- bekajel* (tréf.): belakik, jóllakik, be-
pofáz.
- belinér*: egy pamutféle, amiből kötni
szoktak.
- benfentés*: a házi, belső dolgokkal
ismerős bejáró; barátféle.
- bérencsei szilva*: egy magvaváló fajta;
besztercei sz.
- bérég* (az ébresztő óra).
- béretvás*: Bécsbe ~ a bátya.
- elbérhél*: 1. vigyázatlanságból lever,
lesúrol valamit (pl. könyökkel), 2.
elcsen.
- bérke*: fűzfa barkája.
- betegleves*: köménymagos leves.
- bé*: be (inkább öregek haszn.).
- béjáró*: cseléd udvarlója, aki bejár
hozzá.
- béjáróné*: a házhoz bejáró cseléd-
féle asszony.
- békanyúzós*: minden rosszul vágó
bicska.
- bépókhálósodik a széme*: meggyengül
a látása.
- bétopánkáz*: berug.
- bibircsó*: pattanás.
- bibirvál*: babrálgat.
- bibis* (gyny.): 1. sebes, 2. nem sza-
bad hozzányúlni.
- bibri-babra*: babrálás, aprós munka.
- kibicsaklik*: kificamodik; *maj kibi-*
csaklott a lábam.
- bicskás*: verekedő.
- bidrés-bodros*: nagyon fodros.
- bicékel*: biceg.
- bikakol*: bikaakol.
- bijogos*: bélyegzett (tehén, stb.)
- bikás*: Békés (megye, város).
- bikfa*: bükkfa.
- billeng*: szőlőfürtöcske.
- bion*: bizony.
- bir*: jó *birja magát*: 1. egészséges,
2. vagonos.
- birizgál*: piszkál, csiklandoz, ingerel.
- biró*: gyermekjáték; (hajdú-biró-
szegényember;) *jácunk birót!*
- biró*: násznagy.
- bitangásba*: gazdátlanul; *bitang-*
ságba taláták.
- bizgentyű*: óranehezék.
- bizistók*: tréfás esküszó.
- bizserél*: csiklandoz; *bizserére-bizse-*
rére szóval szokás kísérni.
- bocskoros*: bocskorárus.
- boci* (gyny.): szarvasmarhaféle, 2.
borju becézó neve.
- elbódogul*: *maj csak elbódogulok*
vélle = megleszek, elbánok vele.
- bodon*: bődön.
- bódori*: bódorgó, csavargó.
- bodorka*: trifolium pratense (?)
- bogjakeménce*: tipikus alföldi, bog-
lyaalakú kemence; *szilés mint egy*
bogja keménce.
- bogláros*: ~ *egy asszon!* = szép,
formás, „nyalka.”
- bojtorjáng*: bojtorján.
- bóka*: egy gyermek gúnyneve, vő.
siket-bóka.
- bokatekerő*: kivált bocskor alá való
széles kapca, amivel a bokán felül
is becsavarják a lábat.
- bebókászta, bebókóta a fejit*: bepó-
lyálta.
- bokor*: 1. *egy bokor sojáta*: egy fő
saláta. 2. *közs bokorra a pántliká-*
mat: csokorra.
- bokorugrós* (szoknya): rövid, bő, re-
dős sz.
- bolongombóta*: bolondos, léhászkodó,
tréfálkozó.
- (bomolj)*: *né bomōj még*: ne inger-
kedj!
- borbi*: borbély.
- borbiró*: fogyasztási-adó-hiva talnok

- borda:** a szövőszék része; *ném hagygya bordába a vásznat:* nem hagyja magát.
- borító:** vesszőből font kosárféle, amivel a csirkés kotlót leborítják.
- borkorcsoja:** hordócsúsztató létraforma szerszám. 2. tézstanemű, amire a bor jól esik.
- bornyaszító (tréf.):** borzasztó.
- bornyomózsák:** a szálló kitaposására való zs.
- bornyú:** borjú.
- borrasztó:** borzasztó.
- borsató (tréf.):** u. a.
- borsó:** szállórügy; *bomlik a borsója:* rügyezik.
- elborul:** elvágódik, orra-, hanyatt esik.
- borzos:** borzas.
- böcsmöl:** becsmérel.
- elbődíti magát:** elbődül.
- böggöys:** buggyos, bő (pl. blúz újja).
- bú (gyny.):** szarvasmarhaféle.
- buba:** *bubája van:* be van kötve az ujjá.
- mëgbúbol:** megtép, megpofoz.
- mëgbúboz:** u. a.
- buckó:** kövér gyerek.
- búcsús:** búcsúra utazó.
- budlibicska, pudlibicska:** fanyellú, olcsó b.
- bujbelé:** felső kabátféle; kabát.
- bujka:** u. a.
- bugjos:** boglyas; *bugjoskati:* u. a.
- bugyborik:** buborék; ~ -os eső: nyári zápor.
- bebugyoldál:** bepólyáz, túlságos gondadal, melegen felöltöztet.
- bukkant (a galamb):** bukfcencet vet repülés közben; (az ilyen galamb neve *purszligalamb*.)
- buksi:** nagyfejű; nehéz felfogású.
- lëbuktat (szállót):** homlít.
- bunda (tréf.):** nagy haj; *bundád van:* nagy a hajad.
- bundáskönyir:** fölvert tojásba mártott és zsírban kisütött kenyérszelet.
- búrgojó:** a búr háború idején divatba jött neve egy cukorfélének.
- butykos:** cserép pálinkatartó.
- búvócska:** bújocska játék.
- búzásalma:** búzával érő alma.
- bú:** *assë monta bú-i vagy bá.*
- büdüsküvirág:** kénvirág.
- büff:** hátbaütés, döng.
- büfli:** nagyon kövér.
- bügyög:** *bügyögös:* bugyog, bugyogós.
- bükkötő:** bőven költő, pazar.
- bürge:** himlőoltás sarjadzó sebe.
- bëbürröddzik:** vékonyan befagy.
- lëbürhöl:** 1. *lëberhël.*
- büröspëcsénye:** sertéskarmanádli (?).
- bürsajt:** disznófősaajt.
- bütiboszorkány:** *mindig nyöstet mint egy ~.*
- caflat az uccán:** csatangol.
- kicakkoz:** csipkésre vágja a szélét.
- cakni, caknis:** vö. kicakkoz.
- cakumpakk:** mindenestül; az összes minden cök-mök.
- canga:** fiavesztett (?) állat.
- cábár:** 1. rendetlen, 2. vásott, zülölt; *cábáru vagy ötözve.*
- cefetül mëgjártuk:** csunyán megj.
- cëpëcupás:** hepehupás.
- cepekëdik:** költözködik, hurcolkodik. (Vö. cipel, cipel.)
- cërecura:** batyú, cökmök; *vidd a cërecurádat!*
- kicibërésztik a vagyonábú:** kisemimizték, kijátszották.
- cëcö:** mulatós ünnep, mulatság, föl-vonulás.
- cëdula:** recept.
- cibál:** gondatlanul tép, ráncigál.
- cibëre:** (korpa-, alma-, megy-, szilva-) savanyú levesféle.
- kicicërészte magát:** kicicomázta m.
- cicuka:** fűzfartügy.
- cigánkodik:** kunyorál, rimánkodik.
- cigóri, cigória:** kávépótlék.
- cíha (ágy-):** huzat.
- fëlcihëlödik:** ügyyel-bajjal fölkészülödik.
- cëlosztam rá, hogy ü:** sejtettem...
- címërés: nëm vagyok ~ huncut, hogy mëktëgyëm!**

- cimër*: *ety cimër bárán*: egy fél bárány.
cincál, el-, össze-, széjjel-: tép, cibál, ráncigál; kinnal rág, fogával tépi.
cingër: darázsféle; *észí a ~ szállt*.
cipó: pattogatott kukoricában a ki nem pattant szem.
cirmos (cica): szürke.
cocilista, cokilusta: szociálista.
cocó (gyny): ló. — *cubák*: comb.
cuboktat: az ujjszopás hangutánzója.
cúkoros: cukorárus; *cukros*: kedves.
curikkol, curukkol: hátrál.
cüpő: cipő.
cváncigolnak: németül beszélnek.
csadarint eggyet rajta: csavarint.
csafar, facsar: csavar; *tiszta ety csafaró víz vagyok*.
csajbókos: félkegyelmű, bolondos.
csajfétás: u. a.
csalafülű: elálló fülű.
család: gyerek; *hét családom van*.
csanak: edényfélék; *vidd el innen ezt a csanakot!* (pl. csészéket, az asztal terítékét).
csapó: korcsolyások játéka a jégen; egymás kezét fogva megfutamodnak s hirtelen fordulattal elcsapattadják a végsőket.
csapófa: amivel a tele vékát (edényt) színén elcsapják, elsímítják.
csapóst van a vika: tele és csapófával elcsapva.
csapósvika: tele véka elcsapva; *két forint vót ety csaposvika búza*.
méksappan az üdő: langyosra válik, meglágyul (télén).
elcsapta a hasát: elrontotta.
csatok: sár; *csatkos*: sáros.
csatít, csatorát: csatoráz, lármáz.
fölcattan: 1. kitör haragjában, 2. fölcseresedik a bőr.
méksattan: *né danōj ojan hangosan, mer méksattan a hangod*.
csavarintós: körben forgó csillagjáték; hozzá való mondóka: *csüri-csüri-csavarintya*.
csavicka: nem jó, savanyú, [pl. bor (?)]
csámpás: haszontalan, ügyetlen.
- csápol*: ostorral, vesszővel csapkos, suhogtat; *né csápoj!*
csármakló: ügyetlen, feledékeny (?); (nem tudja elmondani, amit izentek).
csébër: *öven csébër bora lett*; (ürmérték is).
cselelendí, cselelendri: csintalan, rakoncátlan.
cseléd (cseléd): gyerek. (Vö. *család*.)
cselő: ökörhajtó szó. [nak.
csēngeinek: kis haranggal harangozcsēng-lēng: teng-leng; lézeng benne (kevesen vannak).
csēngőznek: csengős fogattal járnak; (pl. lakodalomkor, búzahordáskor.)
csēpēg-csupog: csipp-csuppban; ha nem csordul, cseppen.
csēpērēdik: *né indúj mēg, elcsēpērēdik az eső; rád csēpērēdik az eső*.
csēpērēg az eső: szemerkél.
csēplesz: hitvány; rossz, kevés hasznú.
kicsēppent a jóbúl: kiesett.
csērđít: 1. ostorral csattant. 2. *nyaka közzé csērđít*: nyakon vág. 3. *tűzet csērđít*: penderít.
csērēg-csattog: pöröl, lefetyel.
cserepēs malac: csenevész.
csērje: bokor.
csētlik-botlik: botorkál.
becsicsent: berug.
csicsés (gyny): szép.
csicsísígat: csíftígat, altat. [vö. csicsés.
csicsós: *kicsi csicsós, nagy rongyos*;
csigaleves: húsleves csigatésztaival.
csiga, csigázik: ostorral hajtvá forgó kúpalakú gyerekjáték.
csikarja a lábos fenekit: vakarva csikorogtatja.
csikófarok: kurta befont haj.
csikol: csiklandoz.
csikorog: *csak úcs csikorog odaki!* csikorgós hideg van.
csimpaszkodik, csimpajkóddzik: belecsipeszkedik, rá-; függ.
csina ne, ne: csikóhivogató.
csipa, facsipa: famézga.
csípősmust: erjedő must.
csirkegyár: baromfi hizlaló telep.

csiszlik: csizmadia.
csitri kis jár: serdülő.
csitrihaj: kurta hajfonadék.
csokán, almácsokán: csutka.
csizma: csizma.
csizsmavető: csizmahúzó (fakutya).
csócsa, csócsál (gyny.): étel; eszik.
csonkahét: karácsony, husvét, pünköst hete.
csorba: akinek elül foga hiányzik.
csorbáka: convolvulus arvensis (?)
csorgó alá: csatorna alá, eresz alá.
vín csoroszja: vén asszony.
csömöszöl: gyömöszöl.
csöncsör, csöncsöröz, csörcsöny, csörcsönyöz: pittykő, beggy, beggyes, bárány bokacsont, amivel gyerekek játszani (*csöncsörözni*) szoktak. Kőből, téglából stb. is lehet.
csőrege, csörge: csöröge.
csőregemeccő: amivel a csöröge tésztát metszik.
csörtetis: naty csörtetissel járnak; lárma, zaj, jövés-menés.
csuda: csoda.
csudabogár: zsémbes.
csúfondáros: csúfolkodó.
csuha, tengericsuha, paszujcsuha: hántalék, hüvely.
csundaság: csúnyaság.
csúnyaság: illetlenség.
mékc sünyűl: csúnyává lesz, lesóványodik.
csüpros: fazekas.
csürol, csüröl: vizet, tejet stb. csurgatva játszik.
csuron víz: csupa víz (a ruházata).
csuszli: karmantyú.
csuszánkózik: jégen csuszkal.
csutak: szalmacsutak a behevített sütökemence tisztítására; pemete.
csutakoskert: egy szőlőskert neve.
csű: cső.
csüccs: leülni (gyny.)
csücsül (gyny.): ül.
csüddzik (a tengeri): fejlődik a csöve.
csüllő-füllő: maradék, lim-lom, apró-

ság, apró részlet. — *Né fok hozzá, sok ~ indebindéje van annak.*
csüllöngő: ruhán csüngő díszféle, fityegő.
csürhe: 1. disznófalka. 2. gyerek-sereg (tréf.)
csürhejárás: 1. a disznófalka legelője. 2. *töri a csürhejárást*: töri a fejét.
csürhés: kanász.
csüstül; mēngyünk hozzátok ~: mindnyájan, gyerekestül.
darapfa (tréf.) középujj.
dagadó: marhahús része.
daku: bundaféle.
dandár; mos jóm mék ezután a dandárja (t. i. lakodalomban a vendégek). — *Hej be elfáratam!* — *Hej lelkem, pedig ezután jóm még a dandárja.*
danolásir: ingyen. *Ojan sok van! csakhogy danolásir nem aggyák!*
déákgyermek: temetésre járó énekes tanuló. [kővér.
débella: nagy, vastag, tenyeres-talpas, *debrecenyi*: debreceni.
dedó: kisdedóvó.
degesz: kövér. — *~ a bugyellárisom.*
dejszēn: de hiszen.
dengél; né dengēld össze az ágyat összegyúr, rendetlenít.
dēra: dara.
dērál; né dērāj!: gyorsan beszél.
dērázs: darázs.
dērcpuliszka: derceből főtt p.
dērcsliszt, amiből a derce nincs kiszitálva.
hét dērcán: hét közepén.
dērkrevaló: ruhaféle, alsó mellény.
dēžentor: hamis, pajkos.
dénár; egy dénárt sē adnak írte: egy fityinget sem.
dévánkózik: haboz, gondolkozik rajta, kétségeskedik.
dézbunda: rövid gallérszerű női bunda.
diceg-döcög: döcög.
difámát: leszól, kicsinyel, rossz hírbe kever.

dülél; *mëngyünk dülëlni*: ebédel.
dilebid: ebéd.
dilignyító: délignyiló.
dinnyekörti: nyári körtefaj.
dikó: összetákolt ágyféle.
disztelen: ormótlan, formátlan, idétlen.
disztelenkedik: helytelenkedik.
eldívidál: elver, elpazarol (vagyont.)
ledobban: kimerülve lerogy.
dógos: jó táncos, rossz dógos: munkás.
dógoz: dolgozik.
doják: deák.
dojszemű: nagy szemű.
doloktëhetetlen: tehetetlen.
dongják a legyek: röpködve dongnak körülötte.
donyesz; *vin donyesz*: yén leány.
dosza (?): *eigy mán tē kis dosza*,
nem írtesz tē aho.
dög: 1. beteg. 2. *döge van a diny-
nyének*: nagyon bőven van.
döglük: lustán lefekszik, ok nélkül
hever.
dögrováson van: haldoklik.
dörgölőfa: *na ez is mëgtelte a maga
dörgölőfáját* = élete párját.
drágalátos: kedves, drága (gúnyos
jelentésű).
drága; *nincs annak lelkém ëty piz
drágája sē*: mindene hasznavehető,
nincs benne kivetni való.
dubli; *nëm adott ű nekëm ëgy dublüt
sē* = egy lyukas krajcárt sem.
ducca (kenyérnek) kidudorodása,
cipója.
duda: 1. kövér. 2. *lëtt-i belölle du-
da ?* = lett-e belöle valami? —
*mëgnzëm a retket, hogy lëtt-i belölle
duda ?* = kikelt-e, fejlődik-e.
dudolász: dalolgat.
dudorodott szájú: vastag ajkú.
dufla: 1. dupla. 2. nagyon jó.
dugacs, *dugasz*: *megin vót pized
ugyl dugaszba ?* = eldugva, rejtve,
titkolva.
dumál: jártatja a száját, locsog,
fecseg. *Në dumáj!* — *Në дума*,
në дума! = ne fecsegi.

dukál: kijár neki érte; illik.
duplamoson: duplán.
dúr a disztó: túr.
durál; *neki duráta magát* = neki-
fogott; — *kiduráta magát* = ki-
fújta magát; — *kiduráta magát
az üdö*.
durrog az ostor.
durúszol: duruzsol.
duszkál: turkál, válogat, finnyálkodik,
(duskál.)
feldúzza az órát: duzzog.
dübbencs: esetlen, tenyeres-talpas,
ügyetlen, mafla.
dübögő; *vöd dübögő mëg csuharé*:
heje-huja, tánc, csuhajgatás.
düff; *düfföt adott a hátadra*: ütés
a hátra.
düjjeszt: dülleszt.
düllëngöddzik, *düllöngöddzik*: düllöng.
düllö: düllö.
dünnög: donog.
dürrücköl: gyúr, gyúr, zöcsköl, tör.
ëbattássújja!: ebadta.
ëbënlógó: hocci mán azt az ëbën-
lógót: felöltö, kabátféle.
ebidnóta; húzzák az ebidnótát:
harangoznak délre.
ëbrúdon hánnyák: csak úgy lökdö-
sik ide-oda, teszik-veszik, kevésbe
veszik.
ëccëribe: rögtön.
ëccërigomb: apró porcellángomb.
ëcetfa: *Rhus cotinus*.
ëcsëm, *ëcsëmasszon*: öcsëm, -asszony.
ëdëgël: eddegél.
ësaným: édes anyám.
ëgën: igen.
ëgërfog: tejfog.
ëgissz: egész.
ëgrës: éretlen szöllő.
ëgzáment: konfirmációi kikërdëszés,
vizsga.
ëgyedës-ëgyedül ën la! = egyes-
egyedül én.
ëgyëbünnët: egyebünnen.
ëtykorús: egykorú.
ëgyvelit, *ögyelit*: elegyít.

egyvígbű valók: rokonok.

éhen: ihol.

ékhó, ékhós szekér: ernyő, ernyős-szekér.

ékezkaució; *gyűn az ~*: jönnek a gyerekek haza az iskolából.

élődó: eladó. — *élődó ján*; ez a ház élődő.

elemel: ellop.

ellesház: L alakú ház.

mégellött: elesett.

(*Mit ellött?* A felelet aszerint, hogy mekkorát esett s mekkora nyomot hagyott sárban, hóban, vagy mekkora folt esett a ruháján; pl.: *bikát ellött*: nagyot esett.)

előte: sütökemence szájára való fedő, lemezfele, hogy a meleg ki ne menjen.

élszól: hírbe kever.

embőrötő óta ijen a szokás: régi idő óta.

emelintet; *ez a gyermek éggy emelintet*: nehéz, van mit emelni rajta.

engedelmés: enyhe; *ha a jánosok kemények, az isványok engedelmesk.* (= Enyhül, enged az idő.)

kiengedis: óráközi szünet az iskolában.

enyhős: langyos.

énnye: ennie.

ennekelőtte: ezelőtt.

enyvéskezű: tolvajkodó.

ennyihán: egynehány.

epërleves: recésre vágott laskaleves.

eprëz: epret eszik.

erdëj: Erdély; *erdeji*: erdélyi.

elered: elerett az ōravére.

eriggy; *në eriggy még* = ne menj még.

erányos embër: derék ember.

erkölcsös vin embër: zsémbes.

ërünnen: erről (felől.)

eröss: erős.

eszdëklük utánna: escng, áhitja.

esëng; *hijába ~ utánna*: hiába jár utána, vágyik rája.

esik; *hogy a tájog essik beléd!*

esküdü: esküvő.

esküttembër: 1. esküdt. 2. *ni mijen nagyesküttembërek esnek!* (= Nagy hópelyhek.) — *ojan havak esnek, mint egy esküttembër.*

ësmër: ismer.

mëgesödött az üdü: esősre fordult.

ëspán: ispán.

ëspëkulál: gondolkodik. — *ëspëkulál, miñ hatvani az drogba.*

ëspënötbaktër: finánc.

ëspöngya: spongia.

ëstán: István

ëstempli: bélyeg.

estendën: esténként.

ëstëráng: istráng.

ëstërársál: ōriz, vár valakit.

eszelökös: eszelős.

ësz: *nëm ëszëm én magamat többet a mtrëggel* = nem mérgeledöm

ëszkábál: tákol.

eszmkëdik: kezd rá emlékezni.

ezekelött: ezelőtt.

ëgimeszelő: *hosszú mint éggy ~* = igen magas; (emberről.)

ëkhetetlen, -üil = éktelen, -ül.

ëkopp; *ëkoppot lere* = semmit. (Annak mondják, aki arra kíváncsi, hogy milyen az ebéd; mit fognak enni.)

ëkopleves: u. a.

ëlëmözsia: elemözsia.

ëlésmosó: cirok-surlókefe.

ërtetlen: nehezen értő.

ës az esö: esik.

facsari: zsuGORI.

fafütyö; *ojan naty ~, ëty szót së tud szölni* = mulya, farkó.

facsipá: l. csipa.

fagallër (tréf.): gavallër.

faguriga: fahenger, fagolyó játékszer.

fagyarfa: fagyalfa.

belëfagyott asz szó: elállt a szava, bennerelkedt; elhült.

fagyosszent: fázékony.

fajankó: mulya; haszontalan fickó.

- kifakít*: fakóvá tesz.
kifakít: sebet kifakaszt.
fakopáncs: 1. harkály. 2. ács (tréf.)
falangíroz: jó, megy, facérkodik, csavarog.
falás; *aggy* *ety falást*: falat.
falbaverősdí: labdajáték, amelyben tenyérrrel falra verik a labdát.
falufarka: csavargó (gyerek.)
elfancsalodik: elszontyolodik.
fanyelvű: selyp.
farda: ferde.
faré: száraz, fás, izetlen; (ételről.)
farkasfog: ragadványfűféle termése; (koldustetű.)
farta nye: a faroltatás szava.
fattyú, (többese: *fattyak*): fiugyerek, suhanc, legény.
fattyúviloja: nem teljes viola.
fattyúz: tengerifiókot (fattyúhajtást) szed.
favágító: favágó tönk.
fáspalajbász: ceruza.
fáj; *sogba* ~ *az néki*: sokban áll, sokba került.
fállajja a lábát: fájditja.
fájintos: 1. finom. 2. derék, jó (ember.)
fánkszagató: amivel a fánktésztát szagatják.
fáskodik; *nő fáskoggyik már, fizesse, mégíri ez aszt a pízst!*
fázlódik: fázik, didereg.
fecserél: fecsével.
fecske: kőműves (tréf.)
feirőp: nő.
feirvâroné: fehérenemű-varrónő. (V. ö. *tarkavâroné*.)
fejto: színes pamutféle.
fejül: fölül.
feketeszen: nem égő, hideg szén.
fektő hejibe: *még aszt kívánnya, hoty ~ vigyem.* (V. ö. *áltó hejibe*.)
 oda, ahol fekszik.
fekszik; *neki fekütt an nap*: oda-tűzött.
felés: földet felében munkáló.
fellegajtó: bő gallérféle felsőruha.
- fene, fekete-, fity-, físzkés-, tót-, félfenekél*: megfenekel, fenekére ver.
félteccik (a nap, hold): feljö.
félvetéttágy: vetett ágy.
fenekés; *kaptál-i ma fenekést?* = a fenekedre.
fénhéjaz: főnnhéjaz.
legfénnebb: legfőljebb.
féredő: fürdő.
fertájföd: negyed köblös (?) V. ö. *köblös*.
fertőddzik a disztó: fertőben fetreng.
festő: köténynek való szövetszéle, rendszeren kékszínű. V. ö. *kék mint a kötöm*.
festőkötő: kék kötény *festő*-ből.
feszít: feszeng, hengeg; — *úty feszít, min kécscsű tengiri egy zsdgba*.
féldül: d. e. 10 óra tájon.
félkézmeszelő: rövid nyelvű meszelő.
félkötya: bolondos.
félódalas: féloldalt járó, faroló.
félszita: szeleburdi.
fiaskutya, -koca: kölykes, malacos.
ficserikél: fecseg (a fecske.)
ficsúr: urfi.
fige: füge.
figurál: tréfál.
kifiguráz; *mindénbű kifigurázza*: kitudja, kismemizi.
fíkető: főkötő.
fíkkom a kajláját!: (tréfás káromk.)
léfíkkézi magát: lerázza fejről a kantárt, féket.
filögória: veranda, filagoria.
fincoltat; *nő fincoltazsd aszt a gyerekét!* = *nő ugráltasd, ne sírasd, kinezd*.
fírhang: függöny.
léfírgeddzik az alma a fárúl: megférgeedik s emiatt lehull.
firis: friss.
físzfa: fűzfa.
fítet: 1. kutat. 2. tudakol.
fityfírikel: hangutánzója a ruca halászó kutatásának.
fityfíringőfityfene, fityfíringősfityfene; *fene*.

- fordorkorpa*; *hagy mennyik a munka*
fordorkorpára: = gyorsan.
összefog: hitetlenül összeáll (vlkivel.)
fogad: *nem fogaggya asz szót* =
 nem f. meg.
jófogalmú: jó felfogású.
fogasacs: nagyfogú sovány; (em-
 berről.)
fogyaszt: l. *apaszt*.
fogóddzik: sáros időben fölfogja a
 szoknyáját.
fojtonatosan: folytonosan.
kifokad; *kifakad* (seb.)
mékfokad: megfogamszik, pl. ültet-
 vény.
fokadoztat; *fokadoztattuk a kását*
 = kását főz (pl. hurkakészítéskor;
 a kása főzéskor hólyagokat vet,
 azaz fokadozik.)
fonája: fonákja (szövetnek.)
léfonta: a szóst: berugott.
fonnyó: hurkafőzéskor a víz tetejére
 gyűlő zsiradék.
fonnyólé: amit a hurka megfővése
 után leszűrnek.
fonnyóz: fonnyót szed, lekanalaz.
fontoskörti: egy körtefaj.
fosztóka: tollfosztó.
főlig: egészen föl, színéig, tetejéig.
főlöstök, -öl; fröstök, -öl: reggelizik.
főzet; *ety ~ paszuj*, (borsó stb.):
 amennyit egyszerre szoktak meg-
 főzni.
fözőfa: ágas, amire tűz fölött a bográ-
 csot akasztják.
főúr: főtisztelendő úr.
frász: *törjön ki a ~!*
fukarikari: fukar.
furi: furcsa.
furkó: 1, tönk, bunkó. 2 tömzsi.
furtonfurt: folytonosan.
elfucsérál: elfuccsol, elfuserál.
futkorász: futkos, futkároz.
futópaszuj: fölfutó, karós p.
fúvómuzsika: szájmuzsika.
fülencse: békalencse,
fülgő: fülbevaló.
fülönfüggő: ua.
- füles*: 1. csacsi. 2. füleslabda.
füleszik: füleslabdázik.
fűrevaló keszkenő: fejurevaló kendő.
fűtülvalófa; *fejfa*.
befűsül: körülhálóz, becsap.
fűszkati; *katicabogár*.
fűtyülő: síp.
gabajit; *naty tüzet gabajítottak*;
 penderít.
méggabajodik: megőrül.
gabonás; *magtár*.
gacsos: aki járásközben összeveri
 a bokáját.
gajdol: énekel (tréf.)
gaggancsol: verekedés v. birkozás
 közben lábával kaszát vet; gán-
 csot vet.
gagyog: gügyög.
gamó: 1. horgasbot. 2. juhászbot
 végére való kampó.
gungos: kevély, gögös; „*aki naty*
fén horgya az órát.“
garad: garat.
garas: 4 fillér érték; *két garasír*
aggyák (= 8 fill.)
garádics, gérádics: grádics.
gazanáció: gazember.
gádor: pincelejáró.
gágároz (a liba): gágog.
gája: *égye még a gája a dógodat!*
gányós: dohánycsempész (?)
méggebbed; *ojan szomjas vagyok*,
maj méggebbedék: eleped.
gelebe: kebele; *gelebibe teszi a piszt*.
gerébbe: gereblye; — *gerébjéd még*
a fejedet! = fésülködj meg.
gesznye-gusznya; *szédd össze a*
gesznye-gusznyadat = cókmók.
gerézd: gerezd.
gezemice: lim-lom, giz-gaz.
géva, gévásnyakú: golyva, golyvás.
gidélget: dédelget.
gidi, gidó: fiacecske, kecskeolló.
gigyég-gagyog: galagoly.
gilice: gerle.
girbe-gurba: girbe-görbe.
gérbic-gírbic: sovány, nyúlánk.
gírhés: nagyon sovány.

gírinc: gerinc.
gíríz; *sog gírízgye van ennek a narancsnak* = cikke; (dinnyénekis.)
gohér: egy szőlőfaj.
gombolkózik, *gombolkózik*: begombolkozik.
bégombóitáz; *nē gombótázd bé a fejedet* = ne pólyázd be.
gomoja: 1. kezdetleges sajtféle; a savóból kiválasztott sajtanyagot összegömbölyítik s ruhába kötve szellős helyre akasztják száradni hogy a savó kicsöpöghessen belőle. Az így megszáradt sajt neve gomoja. 2. komoly (tréf.)
félgondol; *ha félgondolja az ember, hogy...* = elgondolja, felszámítja.
górál: hajigál, dobál.
göb, *göcs*, *görcs*: csomó, bog.
gömböjllaska: egy laskaféle.
gömböstü: gombostü.
görbevas: tűzigazító vas-szerszám, szénvonóféle.
méggörbít: *nagy a mód, még a házat is méggörbíti* (L alakú a ház tőle.)
béggörből: az ajtó, ablak horgát beakasztja.
görbőlő: \perp alakú horog, amivel az ajtót, ablakot begörbölik.
göringy, *giringy*: göröngy.
görhemálé: kukoricalisztból készült lepényféle.
görög: gurul.
göthös: beteges.
gözü: cickány.
gríz: buzakása.
guba: ujj és gallér nélküli, fürtös juhörből készült rövid bundaféle.
összegubancolódik: összebonyolódik.
gubancos: bonyolult, összebogozódott.
gubásör: éjjeli ör.
gubó: tölgyfagubacs.
begubóddzott: meghalt.
gúlászta: összehent tej.
begumbótáz: beguyolál; — *begumbótásztá a fejit*.

gurguja: cérnakarika:
gurgujázik: karikával játszik.
gurigázik, *gurikázik*: u. a.
gusztonyoz: „szurkál“, ingerel.
guzorog: gunnyaszt, gubbaszt.
guzorog, lé-,: kucorog, lékucorodik.
összeguzsorodik: összezsugorodik.
gürcöl: kinnal csinálja, kínozza (a dolgot.)
gyarlandó; *az emberi nipsig ~*: gyarló.
gyalokpaszúj: fel nem futó, karótlan.
gyaloksátán: szóvivő, házasságszerző asszony.
gyalokszék: támlátlan szék.
gyehenna: rossz, komisz, vásott; *te gyehenna!*
gyeplü: gyepölő.
gyepszil: a faluvégi gyep, legelő széle; — *a gyepszilén laknak*.
gyepü: gyepü.
gyérül: gyéren, gyengén; — *gyérül világít ez a lámpa* = gyengén.
gyim-gyom ember: hitvány ember.
gyömöcs: gyümölcs.
gyöngyöz: gyönggyel varr.
belégyőződik: belenyugszik, meggyőződik.
gyütanivaló: tűzgyújtó forgács.
gyü, *gyün*: jön.
előgyün: eljön, hazajön; — *hónap gyere elő megin!* = jere el.
nekigyüröddzik: nekigyürközik, hozzáfog.
nekigyüröszködik: u. a.
gyűrüs: jegyes.
ha: hanem; — *nēm ez, ha ja másik*.
habarcs, *habarcsol*: sikálásra való lágy anyag; sikál (ház földjét.)
habar: kever.
habarík; *naty habarík van ebbe jaz uccába*: híg sár.
habarósár: híg sár.
habdák; *áj de naty habdák!* = nagy lábbeli. (látbelik?)
habók: rájött a habókja = a bolondja.
habókos: hóbortos, szeleburdi, bolondos.

- haccacáré hacc!*: ujjongó, tánckísérő felkiáltás.
- hacuka*: kabátfele.
- had*: család; — *Jámbor-had, Baog-had* = a Jámbor család stb.
- hadari*: gyorsbeszédű.
- haduva*; *haduvábú nem ülünk meg* = lári-fári beszéd; — *haduva-haduva*: a szószátyárt gunyoló szó.
- haduvál*: fecseg-locsog; — *jó tud haduváni*.
- hagy*; *hajrá, hagy mennyik* = hadd menjen.
- hagyul, mők-, ki-*: színét hagyja, fakul.
- hajbókol*: hajlong, bókol; — *nő hajbókojj itt előttem!*: ne hajlongj!
- hajdonfűtt*: hajadonfővel.
- hajít*; *kupán hajít*: képen vág.
- hajkász*: hajszol.
- hajkurász*: u. a.
- hajogméggy*: hólyagos meggy.
- halából, halámol*: falánkan eszik, fal.
- halálmadár*: sáppadt, sárga bőrű, beteges.
- halga*; *halga! csengetnek, valaki begubóddzott*.
- halotlátni*: halott-nézni.
- halpíze*: halpikkely.
- hamuslé*: lug, hammas.
- hamarébb*: hamarabb.
- hamvábahót*: gyenge, kedvetlen, beteges.
- hancúzik*: hancúrozik.
- handarikázik, henderikázik*: négykézláb forogva szalad.
- hangos ház*: üres, kietlen, hideg.
- happaré; törí a ~; megmontam neki, hagy törje a ~*.
- happol, el-*: dug, csen, el-.
- hatos*: 20 fill.
- hava*: rájött a ~; féljött a ~: = rájött a bolondja.
- haskó*: gyerek hasa (gyny.)
- haúta*: mióta.
- haútátúóta*: régi idő óta.
- havazódik*: hóval dobálódik.
- hazunnét*: hazulról.
- háborgós*: veszekedő.
- mékháborodik*: megőrül.
- hájfalat: ojan mint éty ~*: kövér.
- hájokkó: fújja a hájokkóvet*: mérgelődik, bosszankodik; mérgeben kisebbit, pletykál.
- hálá istennek: hála i.*
- mékhány*: megver.
- hász, hászén: hát hiszen.*
- hászija*: ház padlása.
- hátal: hátán visz, hord.*
- hátrébb: hátrább.*
- mékhátal: hátba ver, megver.*
- félházasít: kever (bort vízzel.)*
- hē ?!*: feleletre nógató szó.
- hebercél: össze-vissza beszél.*
- hebrehubri, hibrihubri: habari, futri.*
- hejbeszállították a vőlegint: haza stb.*
- hégyl: pattog, gögösködik.*
- hégylöss: gögös, pattogó.*
- hejünnét: más ~ horgyuk a tejet* = egyebünnen.
- heklírtú: horgolótű.*
- hemehumi: holmi.*
- hencsér: heverődivány.*
- hencsérég: hempereg.*
- hengérbuckót vet: bukfcencet vet.*
- hengérbuckózik, hengérbuckázik: buk-fencezik.*
- hentelik a disznót: bontják.*
- héptika: hektika, köhögösség.*
- hercehurcál: pletykálva híret hordja.*
- hěrmáncos: zsembes, kákán csomót kereső.*
- hetes: kifutó férfiszolga, darabont.*
- hetfü: hétfő.*
- hětűempětű: hetvenkedő.*
- hevenyibe: hirtelenében; — jó sokat tanáltam csak úty ~ sütni.*
- hevit: savót főz, hogy a túró kiváljék.*
- hékám, hékás: néha kicsinylő, néha kedveskedő megszólítás.*
- hėkom: u. a.*
- hėriszės, hėrisz; hėriszės vendég, hėriszbe mēnnek: lakodalom utáni vendégség és vendégek a vőlegény házánál.*
- hēt szűk esztendő: fukar.*

- hévar:** keskeny árokban fagyott jég-réteg alatti levegős üreg; — *hévarba maratt a lájbi* — mondják, ha kővér ember megsoványodott.
- hibás:** eszelős.
- hibáddzik:** hiányzik.
- mékhíbban:** megbomlik, megőrül.
- hibihabók (tréf.):** *mit etté? hibi-habókot.*
- hiccsécsoré:** *erigy máⁿ tē ~!* (tréf.)
- hideg;** *előveszi a ~:* hidegtelelés.
- hidekhús:** főtt marhahús.
- hidekszájú:** 1. hültszájú, élhetetlen.
2. akinek a szájában kialszik a cigaretta, pipa.
- hilita, hilitázik:** hinta, hintázik.
- himihumi:** holmi. (V. ö. *hemehumi*.)
- himmel-hámmal:** ímmel-ámmal.
- híradással lészünk:** tudtul adjuk, hírül visszük.
- hírharangot húznak:** halottnak harangoznak.
- hirtelen embér:** meggondolatlan, hirtelen kezű.
- hirtelen természetű:** u. a.
- elhitte magát:** sokat hisz magáról.
- híszemfa, híszemfarka;** *ha nem his: é!*, *új a ~-ra.*
- (*híszák*); *ha nem hiszed, új a híszákok farkára.*
- hí:** *elmonta a hitet:* megesküdt; — *hitnek mékhallására:* esküvőre; (vőfélyversben.)
- hitelbe úlnak:** vadházasságban; — *el akarták venni hitelbe:* esküvő nélkül.
- hívó:** baptista; *hívőtemplom:* bapt. templ.
- hivatalos:** meghívott.
- hivatlamba táncol;** (t. i. a lakodalomban a hivatlanoknak is szokás volt egy nótát húzni; ilyenkor a hivatalosak félreálltak; a nóta végén pedig a hivatlanoknak el kellett távozniuk.)
- hóbáb:** hőember.
- hocci-nesze:** addszá-ne.
- hógujázik:** hólabdázik.
- hódáj;** nagy ~: nagy kongó helyiség, terem (pl. táncterem.)
- hógujó:** hólabda (*hóguja* is.)
- mékhókkad:** megsáppad, el.
- hókon vág:** vakszeme tájára üt.
- hókonyon vág:** u. a.
- homáj:** 1. nagyon szőke. 2. sáppadt. 3. sötét arcú, fekete bőrű (tréf.)
- hopp:** *máma ~, hónap kopp.*
- hóta:** mióta.
- hótszén:** nem égő, nem parázs.
- hóttétény:** holttetem (bőrön.)
- kihoz;** *elmondom máⁿ ha a szó ki-hozta belőlem = ha már szóba került, apropos jött.*
- előhozakodik:** előhoz, megemlít.
- hőbörödött:** hőbortos.
- hőrből:** hőrpöl, habzsol.
- hők!** = hőköltetés szava.
- hubrálás:** habari.
- hubri:** u. a.
- humi:** holmi.
- humiegymás:** s a többi; — *hogy ű nem ezír gyütt, nem azír gyütt humiegymás...*
- huncutka:** fül melletti nyírott hajfürt.
- hun, hunnat, hunnan, hunnét, húnne** = hol, honnan.
- húny:** húnyik (a hunyócska játékban a kereső.)
- hunyori:** hunyorgató.
- hupikék:** rikító kék.
- hucócodik:** költözködik.
- hurcolász:** hurcolgat.
- hurcolóskodik:** hurcolkodik.
- húrol, mők-:** 1. hurkakfélének való belet tisztít (kés fokával.) 2. sok munkával, szigorúsággal kínoz; — *mindig húrozza, mindig sziggya.*
- hurút:** nagyon köhög (hurutosan.)
- húsztomba:** *ety ~ megittam ety pohár vizet.*
- huvá:** hová.
- összehúz-von;** *ügy összehúztam-von-tam, hogy!* = összeszidtam.
- felhúzza az órá:** duzzog.
- húzalkodik:** 1. húzódozik. 2. veszekedik.

*húzódzkodik, fél-: húzódik, fel-
 húzó muzsika: harmónika.
 húzó-vonó; naty ~: aki „megnyúzná“
 az embert a garasért.
 mékhülemlik: meghül.
 hümlő: himlő.
 hümlősgaluska: valami galuskaféle.
 hümlöz: érett meggyről frissen tépett
 szárral karjára, a himlőoltás he-
 lyére piros foltokat nyomdos (gyny.)
 hütyű; kalabba hütyű!: tréfás be-
 fejezése más ember sok hiábavaló
 beszédének; (tréf.)
 ibrik: csöves kiöntővel ellátott por-
 celán kávé edény.
 ica tē! = táncszó.
 ice: ice (ürmérték.)
 icinkó-picinkó: pici.
 icurka-picurka: u. a. [dogál.
 icsog-vicsog: 1. ihog-vihog. 2. sir-
 idebe; maraggy ~! = itt bent.
 idēs: édesanyám.
 idébb: errébb.
 idég; ēggy idég, ez idég, sok idég
 = ideig.
 idēsdedēn megēsžd: jóízűen.
 idēsden; jaj de ~ ēszik!: jó étvágy-
 gyal, jóízűen.
 ide-tova: nemsokára.
 idogál: iddogál.
 időnapelött; megvínül ~: ideje előtt,
 kelletténél, a szokottnál hamarabb,
 korán.
 idrēs fodros, idrēs bodros: bodros,
 fodros.
 idvessig: üdvösség.
 ifél: éjfél.
 igazándiból: igazán, komolyan.
 ige: 3 szál fonál; 200 íge egy pászma.
 igēdelēm; tē ~!: vásott.
 igenēggy a!: mindegy, egyforma.
 igyēl: ügyel.
 ihog-vihog: nevetgél; (de csak arra
 mondják, akinek a nevetését sokall-
 ják, vagy nem tartják illőnek.)
 ihol la kedves ēcsēm, csakhogy látlak!
 ijafija; mindēn ijafija ott vót: apraja,
 nagyja.*

*ijjed: ijed.
 ikább: inkább.
 ilēmōzsia: elemőzsia.
 illan-villan, illog-villog: villan, villog.
 imejgős: émelyítő.
 incifinci: kis hányaveti.
 kiincigvāncigóták a vagyonábú: ki-
 semmizték.
 incsēlkēdik: ingerkedik.
 inde-binde; sok indebindēje van an-
 nak: sok csinja-binja.
 ingēm: engem.
 ingytr: ingyen.
 innal-kinnal: kinnal.
 innepszombattya: ünnep első napja
 előtti nap; (karácsonykor is.)
 intaligās-szēgintaligās (tréf.): intelli-
 gens (népetim.)
 innye!: ejnye.
 ipar: iparendedély.
 ipp, ippēg, ippēg: hogyan, hogyan,
 dehogyis.
 ippēgēšippēg: éppen de éppen.
 irigy: ürügy; — annak az irigyivel
 gyütt = azzal az ürüggyel...
 irigybika: irigy.
 irinkó-pirinkó: pici.
 irsokál: írkal.
 irt-kilis: ingerlékeny, kényes; akihez
 nem lehet hozzányúlni.
 irtōddzik: irtózik.
 irtō: irtózat; — irtō hōšg, irtō
 sok, irtō nagy stb.
 iskātujā: skatulya.
 iskolāsdi: iskolásdi játék.
 ispítāj: kórház.
 istāl: kér.
 istenbogara: (?)
 istenōkre: egy bogárféle.
 iszānkodik: jégen csuszkal.
 iszānkodō: jég, amit az iszānkodás-
 sal simítottak.
 iszeⁿ; aszt hiszēm még találkožunk
 iszeⁿ (gyakran áll mondat végén.)
 iszik (a kockakő az iskolásdi játé-
 kban, mikor vonalra megy.)
 iszkiri, oszt elmēt: hirtelen; — isz-
 kiri nekt = elszaladt.*

eliszkol: elillan, elkotródik.
iszontalan; *hun tutttá lënni ijen* ~
sok idég?: iszonyú.
(ít); *ítevesztët*; *elmënt az ite*; *mögromlott az ite* = étvágy; — *itebíre jár neki* = étele fizetése.
ital; *aggy éggy ital vizet*: egy ivásra valót.
itat; *itattya az egereket*: sír; (tréf.)
mégítet: 1. étel, itallal megbabonáz.
 2. megmérgez.
ithol: itthon.
ítilletidő: éghíború.
ítókás: inni szerető.
ívölödik: eszi magát, törí magát.
tvödik magán: gondolkodik, tépelődik magában.
ízelédik; *jó beleízelétté megín az óvasásba*; *neki* ~ *a dolognak*; *beléízelédett a dologba*: bele-, neki-melegedett.
mégízelít; *mégízelítém a számat*: megízzelem, hogy szájamíze legyen.
 — *Gyere mán éty kis szájízelítőt!* = jere kóstold meg.
ízibe: tüstént.
ízík: hulladék takarmány.
jajkeservés; *valami jajkeservés nóta ja!* = nagyon keserves.
jajvérës: ríktó vörös.
jancsi: pondró, nyú (gyümölcsben).
javasasszon: kuruzsló, jó asszony.
mégjavasol; *ugyi mégjavasoltam nekéd, hogy fgy léssz!* = jósol.
jácintus: jácint.
jánkodik; *vëlle jánkodtam én is* = vele együtt voltam lány.
jányos: aki szeretlányok után járkalni.
mégjár, *mégjárja*, *mégjárkájja*: meg-lehető.
jár; *onnét ide nëm jár az szó*: ne beszélj velem, (mondja haragos haragosának.)
járás: ösvény (a szállók közt);
 — *égy járás szálló*; *égy járás föld* = egy nyíl.
járó; *hun jár kigyelméd?* — *ék kis járóm vót ére* = jární valóm.

jártányi ereje sincs: jární sem tud.
játtkos (macska, csikó, malac stb.): játszani szerető, ficánkoló.
jagesalma: almaféle.
jegybe-gyűrúbe; *në új mán* ~ = tétlenül.
jé!: Jézus! (csodálkozás, megdöbbenés indulatszava.)
jéminósan; *csak úgy* ~: tél-túl.
jóba foglatta magát: megjavult.
jóba vannak: jó viszonyban.
jéccakát: jó éjtszakát.
jókeletű: jól elkél (pl. zöldségféle).
jókor: korán; — *jókor érő*, *jókor kelő*.
jótehetetlen: tehetetlen.
joval: javall.
Józsep: József.
mégjön, *méggyün*: tilinkónak való fűzfa héja válik; — *mégjövök*, *mint a tillinkó* (tréf.) = megérkezem.
jugdál, *juggat*: lyuggat.
juháddzik, *még-*: szelídül, még-
kijukad; *jaj mán kijukad a hátam úty fáj*.
jukashídon: *maj* ~ *ha találkoznak*, *mégadom* = soha.
jupitër: *hátát adok a bagojszëmű jupitërnek*.
kaburcol: 1. össze-vissza kever-kavar.
 2. járás közben köröz a lábával.
kikaburcol: kaburcolás közben kilötytvent.
kacamajka: női rövid felsőkabát.
kacároz: kacag.
kaccan: felkacag hirtelen.
kaccsol; *kaccsóják a szállót* = kacsait leszedik.
kacsakezü: nyomorék kezű.
kajabál: kiabál.
kajács: görbe.
kajfétás: 1. görbe. 2. bolondos.
kajfétásalábú: aki törí, félretapossa a cipő sarkát.
kajsza: görbe, ferde.
kajszatú: zsákvarró görbe tű.
kajtat: kószál.
kakó; *erigy mán tē kis* ~: csacsi.

kalajdász: plajbász; *naty kalajdász embër*: hosszu, nyurga.
kalamol: kutat, kotorász.
kaláris, kéláris, kláris: kláris.
kalendáriom, kalëndárijom
kalicka: kalitka.
kamora: kamra.
kampëc: vége! odavan!
kampó: pásztorbot, juhászbot.
kampós (labdaütés): amit nem a fogók, kinnlevök felé, hanem félreütnek.
kancsi: kancsal.
kancsipilátus: u. a.
kantus: gyerekköntös.
(kap), szájon kap: szájbaüt.
kaparász: kapkod; në kaparász máⁿ mindëntivé!
kapat: szoktat.
karikáslábú: () lábú.
karikázik: 1. karikával játszik. 2. megy (a karikáslábú.)
karisztol: futkos, jö-megy, löt-fut.
karötö: kartó, hónalj (ruhán.)
kapafogú: nagy fogú.
kaptagërof: csizmadia.
karattyol: sokat beszél, fecseg.
karé: karaj.
kaska: kosár.
kasmatol, össze-: összehány-vet, kutat, keresgélve turkál.
kasornya: sásból font kantár, amiben a fazekat hordozzák pl. mezőre.
kast, csupa kast vagy: csatok, sár.
kastos: csatkos, sáros.
kastat: nedves időben, sárban járkál, kószál.
katélikus: katolikus.
katrincakötö: kalotaszegi módra készült fekete, himzett szélü kötény.
vinkatuja: idős lány, asszony.
mëkkábúl; mëkkábútál? = megbolondultál? (tréf.)
kácsi (gyny.): 1. hold. 2. kalács.
kácsingózik: áhitozik.
bekáfol: berug.
kákabélü: kis étü, gyenge, sovány.
(kállátó); kállátóba: gyerekeknek adott

tréfás felelet, ha az kérdi, hogy hova mennek.
kánforcúkor: kámforos cukorkaféle.
elkämpicsorodik: elszontyolodik.
kárál: a tojós vagy éhes tyúk éneklésféle hangjának hangutánzó igéje.
kárkár (Gyny.): csóka, varjú.
kárpál, kárpálódik: zsörtöl, fenyegetőzik, méltatlankodik.
kártus: fakanna.
kártyapillër: 1. nagykartyás. 2. csalókartás.
kászolódik: lomhán készülődik.
kávécúkor: cukorkaféle.
kê: kelmed.
kecél: lábával kaszála jár.
këcmëreg: bajlódik vlmivel.
kecske (gúny): szabó.
kedvesanyám: édesanyám. *Van-ikedvesannya?* = van-e édesanyja?
kefercël: vö. *kecël*.
kefercëslábú: görbelábú (?)
kelevínyës: daganatos. *Mi baja?* — *Kelevínyës*.
këlletlenkëdik: akkor tesz valamit, mikor nem kellene, kellemetlenkedik.
kelmed: kelmed.
kemënce; ety kemence kalács: annyi, amennyit egyszerre lehet benne sütni.
kendisz kis jány a! kendiszkedö kis ján!: 1. sunyi. 2. szende, szemérmeskedö.
kendö: törülköző.
kikenekedik: falánkévés közben, összemázolja kezét-arcát. *No szépen kikeneketté!*
összekenteficséli: összesúrolja, feni (pl. járás közben a lábát.)
kényeres: kenyérszerető, sok kenyeret evö. *Nagy kenyeres*.
kényeresasszon: kenyérsütö, kenyérfüvés a.
kényeresböt: pékbolt.
kényír: külön kenyíren vannak: külön élnek.
kepedëz: kapadoz, kapkos, úgy, hogy

ezzel mást zavar; ágaskodik :
nyúlkal.

kerbenző : kancsal.

kereszbe : *bisztosan ~ van benne*
a lélek: nehezen halódik, sokáig
kínlódik; erre mondják.

mékkegűl: megbolondul (tréf.)

keringél: kering. [bejönni.

kerül; tessék belü kerüni! = tessék

kerükozik, kerükozzik: kerülget.

keserveskedő (tréf.): kereskedő.

keshed, ki-: feslik, ki-

keshett: feslett, foszlott.

keszegodalvást: keszegelve.

kettédén-ketté: pontosan ketté, éppen
ketté.

kever, el-, be-, össze-: piszkol.

kezel: kezelt fog, paroláz.

kezeragadozó: „enyveskező“, tolvaj-
kezes: szelíd, jámbor. [kodó.

kérdezzetóddzik: kérdezzet, sokat
kérdesz.

kétgarasos: a régi négykrajcáros;
lejárt máⁿ mint a régi ~

kétkézmeszelő: két kézre való, hosz-
szú nyelű.

ki: valaki; ha ki találkozna velle,
szójják!

kicséktet: kecségtet.

kifutó, kifutósdí: kifutó, labdajáték.

kiféle ján a? = kié, melyik család-
ból való? [megölték.

kihajt; kihajtották belőle a párát:

kila: kiló. — kilis: kelés.

kihúzat; kihúztam az oskolából:
kitorülttettem a tanulók névsor-
rából.

kinkírgóddzik: hátul a kocsira, sze-
kére kapaszkodik, függeszkedik;
kinkírgóznak hátul! (kiáltják a
gyerekek a kocsit után, ha vala-
melyikük fölkapaszkodott.)

elkínszērédik: elbetegesedik, lesová-
nyodik.

kínyen nevelik: kényesen, kényessé.
kínyeső: keneső.

felkipél: megpofoz. [kapkod.

kipkéd-kapkod mint a vízbehaló:

kípkés-kapkos: u. a.

kéregető: kolduló.

kíresztet: kéri, hogy engedjék el
(pl. a szülőkötől gyermeküket, aki
neki barátja); elkíresztettek: el-
kérlek.

kisbírés: béres inasa, szolgálja.

kisbornyusté: kisborjas tehén teje.

kíseji: késői.

kisgyurka (tréf.): kisujj.

kissepőgedre van: hátrányodra van.

kistarja: levágott marha része.

kikíszít: úty kikíszítem a bűrodet,
hogy még csak bocskornak se
lész jó!

kísztet: ingerel, fel-; ne kísztes!

kítelen velle: kénytelen v.

kítelenségből ez is jó: szükségből.

kítolófánk: fánktolóval készült fánk-
féle. (Hogy a nem tetsző leány-
kérőt vagy vendéget ilyen fánkkal
kinálnák, nem igaz s sohasem is
lehet igaz. Tréfás magyarázat,
amivel sok komoly kutatót meg-
ejtettek.)

kítolókása: fánktolóval formásított
kásaféle. (A fánktoló a kolbász-
töltőhöz hasonló készülék, alján
csillag vagy másalakú kivágással.
A vaját is ilyenel cifrázzák.)

kíta; ety kíta kender: a kendernek
bizonyos mennyisége.

kítyeg-getyeg: az óra.

kívánós: mindent megkívánó.

kóbor: kószáló, kódorgó.

kikoboz: kikutat, -keres (kobox: kutat.)

kockakü: az a kő, cserép, vagy
porcelládarab, amit az iskolásdi
játékban rugdosnak.

kockatíszta: kockára vágott tészta.

kocog; kiceg-kocog: ballag.

kócsag: kaucsuk; kócsaglabda (né-
petim.)

összekócolódik: összegubancolódik,
bogozódik.

kófic: kenyérsütéshez való kis ko-
vász (?)

kikohol: kitalál (pletykafélet.)

- kojtól* (a tűz): lanyhán, csak füstölögve ég. 2. pipázik.
- kojtorog* (a tűz): u. a. [korica.
- kokas*: 1. kakas. 2. pattogatott kukokasos (tyúk): amelyik kakas társaságában él, tojó, nem hizlalt, — *kokasok, de nehezek azír!* (a tyúkok t. i.)
- kólikás*: vérszegény, beteges.
- koliba*: kaliba. [tűzet!
- kollant*: penderít; *kollantok ojan*
- kolmarkos*: aki behizelgi magát, aztán becsap.
- kolompír, kompír*: krumpli.
- kolonc*: nehezék: *kútkolonc, óra-kolonc.*
- koma neki a dolog*: komázik a dologgal; lusta.
- komja*: komája.
- komaszílke*: egymásba rakható hengeres bádogg vagy porcelláncsésze; kosztoscsésze, amiben több fogásos ebédet hordanak. [A *komaszonyok* gyerekágyas betegnek három hétig felváltva ebédet szoktak vinni.] [lőbe.
- komába hí*: komaságba, keresztekömlőskorpa: komlóval kevertkorpa. A komlóskorpát megáztatják, öntik s levével sütik a *komlóskenyeret.*
- komóccüppő*: félcipő.
- kompírleves*: krumplileves.
- kompri*: krumpli.
- konc*: *tudod mir veszi el? — mer naty konc van ott!* (= gazdag.)
- kontrektus*: kontraktus, szerződés.
- kondás, kondásbojtár, kondásostor*: kanász, stb.
- kondít*: 1. *jó bele kondítottam* = jól ráraktam a tűzre (kályhában.) 2. ostorral cserdít, csattant. 3. *mos kondította a nyócat*: most kongatta, ütötte.
- kongat*: ostorral kondítgat.
- kontrabont*: baj, ellenkezés, pörpatvar; — *né csináj kontrabontot!*
- kontyalávaló*: édes pálinka.
- kontyol*; *felkontyótták a menyasszont*: kontyot raktak neki.
- kontyolás*: kontyrakás.
- konya*; *konyán*: konyult, konyultan.
- konyafülű*: elálló fülű.
- kopcihér*: léha, semmirekellő.
- kopec*: kupec.
- kopik*; *maj kopik!* = soha sem kapsz; nem kap; soha; *kopik az állad tülle.*
- koporsós*: temetési vállalkozó.
- kopp*; *máma hopp, hónap kopp!*
- koppán a szemed tülle*: abból ugyan nem kapsz.
- koppasztó*: az a helyisége a baromfi-hizlalónak, ahol a megölt baromfit koppasztják.
- koppasztógyár*: baromfi-hizlaló (tréf.)
- koppasztóján*: a baromfi-hizlaló te-lepre koppasztani járó munkás-lány.
- koppóvíz*: baromfikoppasztásra való forró víz.
- koppóz*: koppaszt; *koppóztunk két csirkét.* — *Ojan főró, hoty kóppózni lehetne véle.* [taliga.
- kordé*: ló után való két kerekű *mökkordul*; *mökkordút a gyomrom*: egyet korgott.
- korelás* (tréf.): beteg.
- mökkorelásodik*: megbetegszik.
- korhányos, korhel*: lusta, lassú dolgú.
- kóringyál*: csavarog, koricál.
- kornyikál*: 1. ordítóz, kiabál. 2. (tréf.) ordítva, módja nélkül énekel.
- korságos*: beteges.
- korsós*: fazekas.
- kortyogat* (tréf.): iszik.
- kortyoktat*: úgy iszik, hogy minden kortya hallatszik.
- kóstál, mit kóstál?* = mi az ára?
- kikoszlik*: kikopik, kiváslik (kivált ruhaféle.)
- koszmós*: koszos (gyerek feje.)
- kosztikováj*; *mindig sétál, mint koszvájó* (tréf.): borbély. [étý ~.
- kótér*: 1. tömlőc. 2. lim-lomos kamraköltőstojás: záptojás. [féle.

- kófog:** zörget, kopogtat, kalapál, dörömböl.
- kotol:** *mit kotlassz itthon mint egy vín kotló!* = mért ülsz mindig, (annyit) itthon!
- kotor** (tréf.): söpörget.
- kotoz:** kutat, matat.
- kotránc:** *vigyén el a ~!*
- kotú:** 1. mélyedés; *abba a kotúba van a földem.* 2. kátyú.
- kotyagos:** 1. részeg. 2. féleszű, bo-
kotyesz: viskó. [londos.
- kotyog, ki-:** 1. kifecseg; **belekotyog:**
beleszól (mikor nincs helyén a
beleszólás.). 2. — *csak itt-ott ko-
tyog benne éty kicsi* (a hordóban)
= már alig van benne. 3. a kotló
hívogató szava is **kotyogás.**
- kikottyant:** kiszalaszt (pl. titkot.)
- kótyonfityula;** *aszt a kótyonfityulá-
ját a világnak!* (Tréfás káromk.)
- kovártíj, kvártíj:** szállás, ideiglenes
lakás. *Kinél van kvártíjba?*
- kovasztívó:** kovászkeverő lapos kanál.
- kozbitól, el-:** koptat, rongál, elnyű
(kivált ruhafélét.)
- belékozmásodik:** beleszeret vlkibe.
- köblös;** *nígy köblös föld:* amelyekbe
négy köből gabona vethető.
- köce:** kabát.
- köcsög:** kisebb fazék, csupor.
- köcsönkényír;** *ném ~, hogy osztán
viszsaaggyuk.* (Mert mindig kell
tartania, örökre szól, pl. a há-
zasság.)
- kökínszilva:** apró nyári szilvaféle.
- könyék:** könyök; könyékig jár min-
denbe = dús.
- könyöklő:** tornácfája, ablakpárna.
- könnyenhagyó:** ~ *vagy; könnyen*
hacc mos minden dógoddal = nem
sokat törödsz a dögoddal.
- köp:** köpés, köpet.
- köpedelém:** utálatos, köpnivaló.
- köppü:** köppöly; **köppüt ragasztá-
nak nadáj hején.**
- környeslenkörül:** köröskörül.
- körmös:** 1. ragadóskörmű, tolvaj-
kodó. 2. ütés a kéz összeszedett
öt körmére.
- körtíhajígáló** (tréf.): fej; *mír ném
hajtod el mán aszt a nagy körtí-
hajigálódat;* (mondják, ha valaki
vlmi munkát elront.)
- köszköpü:** *mindig sűnyöl, mint éty
köszköpü;* (mindig dolgozik?)
- köszköpüködik:** pletykál.
- köszkötő:** pótagó, községi közpénz.
- elköszön:** köszön és elmegy.
- köt:** virágozik (dinnye és tök.)
- mékköti magát:** csökönyösködik.
- kötés;** *kötísig vót benne; kötísig írő
víz vót:* csfpóig, a gatyá kötéséig.
- kötő:** köteny; *kik mint a kötöm.*
- kötőke:** harisnyakötő vagy horgoló
női társaság.
- köt;** *hátul kötöm a sarkodat!* (Hosszú
ő-vel, tehát valószínűleg annyi,
mint keltem, keletem; tréfás
ijesztés.) [tolvaj.
- ráköt:** ráfog; *a világ rákötötte, hogy
kötőlöcködik:* kötekedik.
- kötöszködik:** u. a.
- kötőtáska:** amiben a kötést viszik
az iskolába.
- köttes:** élesztővel készült, kelesztett
tészta.
- kötyföl, kötyfötöl:** katyfol, kotyvaszt.
- mékkövet:** megkövet, bocsánatot kér.
— *kövezsd még a tanító urat!*
- követtitel:** képviselő választás; —
nagy idők járnak, ~ lész.
- közzé, közzül:** közé, közül.
- krádog:** köhécselve köpköd.
- kuci, kuci, ci-ci-ci:** sertéshívogató.
- kuckó:** vacok.
- összekucorodik:** összezugszorodik (pl.
a ruha mosás után.)
- kúcsoskaldás:** lakodalmi fonatosféle.
- kúdül:** koldul.
- kúdús, kódús:** koldus.
- kúdúsvonat:** minden állomáson meg-
álló, vicinális vonat.
- kugliznak odafén:** menydörög.
- kukacos** (tréf.): selyemhernyótenyésztés
téli felügyelő.

bekukkant: benéz.

kúkor (gyny.): cukor.

kukora: nagyon kicsi, idétlen, formátlan.

kukós: pettyes (pl. szövet.)

kuksol: üldögél magában; — *mindíg othol kuksol.* (Határozó nélkül sohasem használják.)

kukucskál: kukucsál.

kukujlé (tréf.): nem jó levesféle; — *em mán csak ojan kukujlé!*

kukurica: kukorica.

kukutyimba (tréf. felelet): *elmént ~ zabot hëgyëzni.*

kulimáz: tréfásan mindent lehet így nevezni, ami inkább pépszerű, mint hig és kenhető; *jaj de csupa ~ vagy!* = össze vagy kenve.

kulimázos: piszkos, elkent, pecsétes.

kuncog; *në kuncogj it rajtam!*: csüng, nyugól, sírdogál, kunyorál.

kuncsorál: kunyorál.

kuncsorog: u. a.

küngödör: határjelző gödör.

kunkorgó: 1. kunkorított. 2. gyaluforgács.

kunkorgós (bajusz): kunkorított.

kúpa: kupa. (De *kupán taszit, kupán hajít* = pofon vág.)

kupërta, kopërta: levélboríték.

kuporít: zsugorog, fösvénykedik, gyűjt (vagyont.)

kur-kur-kur: rucahivogató.

kurázi: mersz, bátorság.

kurázsi: merészkedő, hetvenkedő.

kurázsiszkodik: merészkedik, hetvenkedik.

kurtakutya: *nëm vëszëk ijët, mert a kurtakutyának is vam mán tjen!*

kurrencs: kikiáltó; — *mëngyëk a kurrencsre; mëngyëk kurrencset halgatni* = meghallgatni a városháza előtt vasárnapi istentisztelet után szokásos hirdetést.

kurucvilág lëssz itt aztán! = baj, lárma, veszekedés lesz.

kuruttyol (tréf.) = beszél, fecseg.

kushad: lapul, meghúzódik, hallgat;

kushagy more, mer mëgüt a mënkü.

kusz-kusz (gyny.): csecsemő foga; *nő a ~.*

kuszrihajú: rövid hajfonadékú.

kútkolonc, kolonc: nehezék a kút-gém végén.

kútkáva: a kút kerítése, gárdája.

kutrica: ketrec.

kuttog: sompolyog, kerülget, ólálkodik, csendesen várakozik.

kutyahitú: „aki szemibe szép, háta mëgëtt kicacagja.“

kutyapicér, kutyasintér: sintér.

kutyaszorító: zsákucca.

kutyákdik: rosszalkodik.

kümiyes: kőműves.

elküllőfërez: elsomfordál.

összekülönbözik: összevesz.

összekülönbözik: ua.

küpalajbász: palatáblához való plajkürtöskaldés: dorongfánk. [bász.

kürül: körül.

kütábla: palatábla.

la: ni; *ot van la!*

lackó: *fëllüt ~ a nyakára*; — *fëllüt ~*; — *ráüt ~ ugyi a hátadra!* = lusta.

lagzi: lakodalom.

ellak: *ellakták a lagzit*: vége a lakodalomnak.

lakik: szolgál; *kiné lakol?*

lang: 1. láng. 2. liszt eleje; — *nëm jó liszt, kivëttik a langját.*

lángaló: szalma, amit hevítés után a kemencébe tesznek, hogy szíjja fël a kenyeret; „*fëlfogatják vëlle a kënyeret.*“

ellapogat: elver.

laposs: lapos.

laposguta: *belëütött a ~* (pl. az erszényébe.)

lapta: labda.

mëglatol: *mindíg a napot mëglatojja* (sic!) = számot vet napi munkájával.

lazzukál: lustálkodik, csak szemfényvesztésből dolgozik.

ellazsukád: ellazsukájja az időt.
lábásjóság: apró és nagy marha.
lábos: lábás (edény.)
lábri: lajbi, mellény.
lágymeleg: langyos.
lágymosó: mosogatórongy; — *ojam mint egy ~* = lomha, ügyetlen.
láncslobogóshorta! (káromkodás.)
lángos: kenyérsütéskor kenyértész-
 tából sült, sós, zsíros lepényféle.
lát: nagy fél lát = dölyfös, gögös,
 nagyra néző.
látó (gyny.): 1. színes üvegdarab,
 amin át lehet látni. (Vö. százlátó.)
 — 2. maroknyi mustramag, vető-
 magminta, amivel ki szokás ülni
 a piacra. Még gabonamagból sem
 visznek többet vásárra.
látósasszony: mustramaggal (heti-
 vásárkor) a piacon ülő asszony.
lebégőgőg: eigy a lebegőgbe pa-
 naszra! (= az istenhez.)
lebégő: levegő.
lebérnyeg: 1. lebegő ruha, gallér-
 féle. 2. főzésre, sütésre alkalmat-
 lan fityegő húsrész.
lebérnyegős: vö. lebernyeg.
lebbencsleves: tésztával főtt pász-
 toreledel.
lecke: egyházi beszéd alapigéje,
 textusa: *árul vette fél a lec-
 két: eltávozott töltek az angyal.*
lécsepp: egy lécséppet sē adok.
lefest; *lefestelek apád előtt!* = el-
 mondom, hogy milyen vagy.
legelébb: legelőszőr.
leginyés idő van: nagy hideg van.
leggyint: sēmmit sē ~ a dógon
 = lendít. [a legjavát.
lelke: a legelkit mertem ki neked =
 lét, létetni: takaréktűzhely sütője.
lérakóskártya: kártyajátékféle.
lepenyeg: nagy lepenyegget kerített
 magára. (A lepedő és köpenyeg
 kombinálása.)
lesipécsénye: falatnyi pecsenye, amit
 a tűzhely körül áhítózó gyerek-
 nek szokás adni.

lesipécsi: ua.
lesekedik, leskel: leskelődik.
leskölőjük: minden lyuk, kivált ke-
 ritésen, amin át lehet leskelődni.
leütödsdi, leverődsdi: labdajáték.
levesés: leves.
levesmerő: levesmerő kanál.
levesnóta: húzzák a levesnótát =
 harangoznak délre.
léháskodik: tréfál, bolondozik.
léhé: lompos. — *éj nagy léhé, csu-
 hánglé!*
léhó (líhu): nagy tölcserféle szer-
 szám. (Pintérmunka.)
lékri: egyszerű parasztblúz.
lével-plével: lihegve; nagy lével-
 plével szalad.
libavirág: ranunculus ficaria (?)
libu-libu: libahívogató szó.
líg-lóg rajta a ruha. (Hosszú í-vel.)
ligri: retesz (rigli.)
lihél: lehel, liheg.
likasztónap: a lakodalmak szokásos
 heti napja.
méglikél: léket vág rajta (pl. diny-
 nyén); *méglikéltik*: bevették a fejét.
lilekmelegítő: 1. szeszcsital. 2. bunda.
lilekvesztő: rossz, vásott (gyerek.)
Té lilekvesztő!
limél-lomol: széthányja, szétszórja,
 rendetlenséget csinál.
lingár: léha, léhűtő suhanc.
lingrótszilva: ringló.
líp: lép(ik) [öltő.
lipityánka: könnyű, gallérszerű fel-
 lisztlangja: lisztláng.
lityak: sipka.
lity-lotty: bőbeszedű, fecsegő.
lityég-lotyóg: lóg, rosszul áll, (bő,
 nagyra szabott ruhaféle.)
lityég-lötyög: ua.
locsi (gyny.): fürdő.
lőcsiszár: lóidomító, lókupec.
locsoló: locsoló, öntöző kanna.
locsos: nedves, leves, mállott, po-
 csék, sáros (pl. gyümölcs, időjárás.)
lódít: odéb lódítlak, hoty félfordúsz!
ellófol: elillan (laufol, katonaszó.)

- lőformátus*: református (tréf.).
lógókoma: koma, mert ott volt a keresztelőben, de nem keresztzsülő.
lógós (lú): a harmadik, kívül fogott.
lohajt: *së szó së beszíd, csak neki-lohajt* = nekitámad, kiméletlenül neki ront. 2. nagyon siet.
lomal: össze-visszahányva tesz-vesz, keres, fitat; *nëm tucc ëgyebet, csak lomósz*; *összevisszalomal*: ua.
lomos: limlomos, lompos, rendetlen.
loncsos: ua.
lopó: *nagy lopó az!* = huncfut, agyafurt. (Vö. Erdélyben *tolvaj*.)
lóstát: *huvá lóstát kend?* = lohol
lotyós: meglágyult, összetört, zúzott (gyümölcsféle.)
lottyán, össze-: meglágyul, puhul, levesedik (gyümölcsféle.)
félloval: fölbiztat, ugrat.
lógirëskëdik: oldalog, jö-megy elé-hátra dolog nélkül.
lógirëz: ua. — *löstet*: 1. *lóstát*.
löttyötöl: löttyögtet, pancsol; *nëm mos jól, csak ~*.
löttyög: ingadozva jár.
öttyömfityikál: *ellöttyömfityikájja az üdöt*: lopja az időt.
lucaszéke: *úty készül, mint a lucaszéke*: lassan, sokáig.
lucskol: lubickol; bő vízzel dolgozik, az edényből kiveri a vizet.
lúdaskása: libaaprólékkal főzött kása.
lúdhúr: növényféle (alsine media?)
lúdmírëg: pulykaméreg; *lúdmírëg*: hirtelenmérëgü.
lúfirëg: lötetü.
lúgoz: lúggal mos.
lúól: lovak istállója.
lúszemüszilva: szilvaféle.
lú: lö. — *lúgdel*: lököget. 2. lüktet.
macskáz(ik): *në macskázz az embërrel* = ne tréfálj.
ma: *gyere ma!* = már, hamar.
maddállatta (kenyér, kalács): gyerekek áltatására használt szó (Vö. k a k a s t e j.) [édes eledel.
madárté: tejből, tojásból készült
madling: egy szőlőfaj.
magánakvaló (embër): önző.
magyargomb: gyöngyházgomb.
magoss: magas.
magyarpap: ref. pap.
magyaryallás: ref. vallás.
majd: azután, később; *majd elmënt a fiu is utánna*; — *asztalho ülték, majd bejött a mënyasszony is*. (A hangsúly az igén van.)
majmolódik: bajmol.
majszol: rágcsál (gyerek, rossz fogú.)
makkol: izlik (smakkol.)
makula: pici.
mamaliga: nem sikerült tésztaféle.
mamóka: anyóka.
mancs (tréf.): kéz, gyerekkéz.
mancsi: malac, disznó (gyny.)
manka: kövér malac.
mangurul: mángorol.
manna; *úty hull az esë, mint a ~*.
manlí: blúzféle (< mantel.)
mar: *csak úgy marja a kënyeret*: mohón eszi.
marcafánk: *mi lëssz az ebíd?* — *marcafánk*. (Konkrét jelentés nélküli gyerekáltató szó.) [fogdos.
marcingol: marcangol; kiméletlenül *kimarjul*: kirándul, kificcamodik.
marokszëdö: aki a learatott szalmás gabonát marokra, kévëbe szedi, (*markot szëd*.)
masina: 1. gyufa. 2. kályha.
maskura: maskara.
maszat-os, -ol: piszok, piszkos, piszkol, elken.
matéria: kelme; — *hát elhoztam a matériát, csak a hozzávaló këll*.
májfa: zöld galy, amit május 1.-én szokás kitűzni; májusfa.
májjsztër: mester: *nagy májjsztër*: nagy imponzor.
máknyi: *ëgy máknyit aggyál csak!* = mákszemnyit.
málë: tengerilisztból sült tészta; — *addig tart asz csak, amig a málë kisül!* = rövid ideig.
málëliszt: tengerilisztt.

- málépulicka*: tengerilisztből főtt puliszka. (Vö. *dercepulicka*.)
máléskönyír: kukoricaliszttel kevert búzalisztből sült kenyér.
málészájú: mamlasz, élhetetlen.
máma: ma. — *mámlász*: mamlasz.
már: már.
mámmá (gyny.): anya.
mándoki: *vigyén el a ~!* (Tréf. átkozódás.)
mángol: mángorol.
mángurló: mángorlófa.
mángolló: ua. (Ez a gyakoribb alak.)
mászik: *kípire mászik*: megpofozza.
más: mult: *a más hétén, a más éjjel* = a mult héten stb.
másfélszemű: kancsal.
másik: más; *hozok másikat*.
másuvá: máshova.
máté: *hm be cifra! pedig nem illeti mátét a kosz!*
mátyás: szajkó.
mázzgál: *bémázzgájja magát* = elkeni, bemázzolja m. (pl. gyerek evés közben.)
mê: mert; *égyik lelkem, mê ehén marad a kínálástul!*
mêdáig: meddig: — *mêdáig kísérejelek?* — *êdáig*.
mêg-mêg: néha [?]; — *mêg-mêg úgyis szoktam*.
mêgannyi: még egyszer annyi, még egyszer akkora; — *kicsi asszon, az ura mêg mêgannyi*.
mêgêst: ismét.
mêgmered: ropogósságát, omlósságát veszti (pl. pirított kenyér, főtt tészta, ha kihül.)
mêgintelen, mêgintlen: megint.
mêgölô ellensêgem az nôkem: nagy ellenségem.
mêjje: melle.
mêjtû: melltû.
mêlegfûlû: becsípett, szeszelt.
mêndôrôg: menydôrôg.
mênêgêl: mendegél.
mênfs: *hova lèssz a menis?* = hova megy?, hova mentek? stb.
mênôke: *mênôkéjje van* = menni való kedve van.
mênta (uras): minta; *êk kis mêntát tessik adni belûlle*.
mênnyasszonnyebêd:
mênnyasszonnyogácsa: apró pogácsa, amit a menyasszony süített s *fêlkontyolás* után ezzel kínálja a vendégeket.
mêredêz: gyakran, betegesen ásitoz, nyújtózkodik (közeledô betegség)
mêrefêl: merre. [elôtt.)
mêregetô: vízmerítô csupor.
mêrêsmêrevûl: egészen, csupa.
mêsmêg: újra, megint, ismét.
mêszêj: kb. 1/3 liter; *êgy m. têfêl*.
mêszêjês: kb. 1/3 l. üveg.
mêszêll: sokall, késônek tart; *mêszêszêllêm az idôt* = késôn, soká fog eljônni (az az idô.)
mêszzi: messze. — *mêtália*: érem.
mêttûl-mêddig: mikortól, mióta, honnan — meddig.
mêziránt?: merre, mely irányban.
mêzentájon: merre.
mêcsês: mécs; — *eltört a mêcsês êcsêm!* = (Siró gyerekeknek mond-métáznak) *métát* játszanak. [ják.)
mêtêj (mêtêj): métely; *ôjjôm mêg a métê!*
mêhejêst: mihelyt; — *mêhejêst mêgláttam, mingyán nôkêd szántam*.
mêhint: mihelyt; — *mêhint âra járok, bemêngyêk*.
mêk: melyik; — *mêk vôt?*
mêkê: úgy ül, mint egy mike = szólanul.
mêkô: mikor.
mêlô: dolgos, munkás (< mivelô: az egész *mêlô nyáron*.)
mêndênnapos: ami minden nap ismétlôdik (járás, munka, esô stb.)
mêndêtig: mindig.
mênekutánna: miután.
mêngyá, mingyán: mindjárt.
mênk: mi (nos, wir.)
mêrce: bádog mérôedény. [mérges.
mêrêgduda, mêrêgzsák: mérégzsák,

- mirég-morog*: morog, zsörtöl.
félmirgeli magát: mérgelődik.
mirigyös (a nyaka): skrofulás.
mírsikél: mércsikél, méreget.
miskulancia: *aszt a kis miskulanciát*
végye le innét: jelentéktelen va-
 lami (pl. valami kis felesleges
 ruhadísz kész munkán); „*apró-*
cseprő hummiégymás.“
misling: csalamádé; (tréfásan zöld-
 ségféle eledelre is mondják.)
miszég-mozzog: pizsmog.
miszér: pamutféle.
mitugrász: eleven, ugrándozó, nyug-
 miúta, miút: mióta. [talan.
míveltet, istennel mívelteti: isten
 szavával káromolja.
mívén: mélyen. [linka.
mízéspájinka: édes, cukrozott pá-
 mocskol, még-: szid. [dolgos.
mojos: igen nagyszorgalmú, igen
mojszi: kis együgyű, alamszú gye-
 rek; — *gyere mán tē kis mojszi!*
mokán: neveletlen, paraszt.
mokánlú: alacsonyfajta erdélyi hegyi
mókás: tréfás. [ló.
mókázik: tréfál.
mégmond: beárul, följelent; — *még-*
monlak a tanító úrnak!
összmond: *mindénnek összemonta*:
 mindenféle szidalmazó névvel
 illette.
mondúr: egyenruha.
morcog: durcáskodik, duzzog.
morcsos: mogorva, durcás.
morcsoskípű: szigorú arcú, mogorva
 külsejű.
more: móré; — *kushagy more, mēr*
mégüt a mēnkű.
mórés: illedelem; — *tanúj mórēst!*
morzsa: *másnap morzsára mēntek*
 (a lakodalmas házhoz a maradék
 elfogyasztására.)
mosakodik: mosdik.
mosatlanít: „sok mosatlant csinál“,
 és v. főzés közben sok edényt
 használ; — *nē mosatlaniccs annyit!*
moszog: pizsmog.
motoszkál: motozgat.
motozóeste: a *hivőkről*, azaz bap-
 tistákról állítják, hogy bizonyos
 napokon este egymást szertartás
 szerint megmotozzák.
motyó: batyu.
mozsdatlan: csúnya; *az a mozsdat-*
lan kípű vót a!
mujapéták: ügyetlen, élheterlen.
mujók: ua
múlat: mulat.
elmúlaszt: *az ecet elmúlasztja a fő-*
fájást = megszünteti.
murít neki: vége, meghalt, meg-
 dögölt.
mégmurít: meghal, megdöglik.
murgondi: takarmányrépa; (bur-
 gundi.)
muskutáj: muskotály.
muslica: apró légyféle.
muszáj: *nagy úr a muszáj!*
muszmúj: ügyetlen, esetben, együgyű.
muta, muti (fítizsd): mutasd.
mutuj, -kodik: ügyetlen, -kedik.
mutyori: ua. és motyogó.
mutyorítkol: motyog, magában beszél.
muzsika: hegedű; *muzsikál*: hegedül.
naapám: nagyapám.
nadrágot, még-, el-: ver, meg-, el-
naddza magát: nagyzol: (*naddzotta*
magát.)
nagybírés: öregbéres; (vö. kis-
 béres.)
nagyfű: nagyevő, sokatevő.
elnagyol: felületesen csinál meg.
najszēr: nohiszen.
nakkó: no akkor.
nányám, nányus: nagyanyám, nagy-
 anyus.
napfélkötte: napkelte.
napramorgó (tréf.): napraforgó.
nádal, még-, el-: ver, még-, el-
nádmíz: cukor.
elnáspágot: elver.
elnástigál: ua.
nászasszon, *nászuram*: így szólítják
 egymást a házaselek szülői.
nehíssíg: epilepszia.

nehítségés : epilepsziás.
nehíznnyavaja : epilepszia.
nekül : nélkül.
némzetésúr : aki megtisztelő községi hivatalt viselt, pl. bíró, közgyám, esküdt volt vagy most az.
nene (gyny.) : néni.
neszēs : szemfüles, mindentudó.
nevekēdik : nő; *szipēn* ~ *ez a gyer-mēk!*
nevetlen-ujj : gyűrűs ujj.
nevelōidō : esős, melegidō, mikor minden gyorsan fejlődik, zöldül.
nevendikmarha : már nem szopós szarvasmarhaféle; tinó, űsző.
nevendēkján : bakfis.
nēmejikszēr : néha — ~ *úgy is vót!*
nihány : néhány.
nijed : nézzed.
kiniz : *nēm nīsz ki belülle; az hit-tem vīzet sē tud zavarni!* = nem látszik belőle.
noszoktat : nógat; — *noszoktatni kēl mindīg mint a rosz lovat.*
noszpoja : naspolya.
nōcselid : nő.
nyafog : kényeskedve sirdogál.
mēgnyakal : nyakon ver.
nyagbavetō : boa, sál, nyakra való kendő stb.
nyakō bicska : olyan bicsak, amelyik nem áll mereven a nyelén, vágás közben könnyen megbicsaklik.
nyakōc : meztelen nyakú; — *tē kis nyakōc!*
nyaktekerō : paraszti nyakravaló.
nyal, pofon nyal : pofon üt.
nyalifali : nyalakodó.
nyalkos : nyalka, cifra.
nyavajog : sirdogálva durcáskodik, kényeskedik.
nyálazō : fonó asszony nyálgyűjtője, pl. cukor.
nyálkāsūdō : nyirkos, sáros, ködös.
nyámmog : kelleetlenkedik evés közben, forgatja az ételt a szájában.
nyámmog : ua.; — *elnyámmogott ēgg y óráig!*

nyámmog : nyafogó, kényeskedő.
nyápisz : gyenge, vézna, sáppadt.
nyárfaszék : biztosan *nyárfaszékre űtettilk* (mondják arra, aki sokáig ül vlhol.)
nyegle : rátarti, „*kitarti*“ (vő. *kitart.*)
nyekēg : dadog.
nyekēgōs : dadogó.
nyelebēl : nyelvel, nyelveskedik.
nyelefendri : szájas, nyeltes.
nyersbūl : — *hogy vasalod?* *nyersbūl* = nyersen; úgy, hogy a keményítőbe áztatott ruhát nem szárítja meg.
nyersēl : *nyersbūl* vasal.
nyersnyakas : csökönyös, makacs.
nyifnyaf : nyafogó.
nyifra (gúnyos és gyny.) : cifra.
nyiha-nyiha : néha-néha.
nyihut-nyihutt : néhol-néhol.
nyilamlīk : nyilall; — *az ódalamba nyilamlott.*
nyilīk az űdō : tisztul, enged, enyhül; *nyilīk az űdō, kienged ben-nūnket a tēlbūl.*
nyirfásēprū : nyirfa ágából készült *nyiszitel-nyeszettel* : nyiszitel. [seprū.
nyiszorog (az ajtó) : nyikorog.
nyisszent, lē-, el-, : egy vágással le-, elvág.
rányit : *sošē nyit rām kend* : sohasem látogat meg.
nyitīk : nyit, nyílik (virág.)
nyivákol : élesen, huzamosan sír.
nyivászta : vékony dongája, beteges.
nyivog : nyí.
nyizbāl : nyiszitel.
nyōc : *nekēm mindēn ódatárūl nyōc* = nekem egészen mindegy.
nyom (tréf.) : vasal; — *nyom ki mán ezt a ruhát.*
nyomás : a város körüli legelő.
nyoszojáján : koszorúslány.
nyōl : nő, növekszik.
nyōstet : *mindīg ~ mint ēgy būtti boszorkán* : jő-megy, járkál.
nyōstēn : nőstény. [használódik.
elnyōvik : elkopik, elrongyolódik, el-

- nyúlik*: *nyúlik a szám a bélesre, de nem éheték belülre.*
- nyuszi, nyuszkó* (gyny.) nyulacska.
- nyútódészka*: tésztanyújtó - deszka, lapító.
- nyútófa*: laskanyújtó.
- nyútósztat*: halottat ravatalra helyez: *kinyútósztatatták*: ravatalra tették.
- nyüglődik*: nyűgöl, nyűgként alkalmatlankodik, lábatlankodik.
- nyűgös*: elkapatott, nevetlen (gyerek)
- nyüzsgölődik*: izeg-mozog, nem leli helyét.
- ócska*: *úgy lüktet, mint egy ócska pokolvar.*
- ócskás*: ószeres, ócska dolgokkal kereskedő.
- ojándik*: ajándék.
- odébb, odábbat*: odább, messzebb; — *Geszt még odábbat van.*
- ól*: istálló.
- oláecet*: erős, mint az ~.
- olápalacsinta*: köttes tésztából juhtúróval készült béles.
- oláj*: oláh.
- olosz*: olasz.
- olosztők*: sütőtök.
- onnat, onnét*: onnan.
- onoka*: onoka.
- ónasidő*: téli esős idő, mikor éjjelenként vékony jéggé fagy a lezuhalt eső.
- onszol*: unszol.
- orca*: arc; — *nincs orcája, csak pófája mint a lúnak.*
- ór* = orr; (*órom, órod, órát* stb.)
- órgonál*: ordít.
- órjaleves*: disznóorjával főtt leves.
- órmóra kapájják* (pl. a szöllőt) úgy, hogy a sorok között hosszant árok marad.
- órmótlan*: otromba, idéetlen nagy.
- óros*: csücskös kancsó; régen ebből itták a bort, különösen télen a melegített, mert nehezen hűlt ki.
- orvas*: orvos.
- oskola, ěskola*: iskola.
- oszt, osztán, ótán*: azután.
- osztánhát*: azután, aztán.
- othol*: otthon.
- otholról*: hazulról.
- ottankörül*: akörül, körülbelül anny; — *vótak vaty hászar, — ottankörül léhettek.*
- ozsonya*: uzsonna.
- kiöblint*: kiöblít.
- ögyyélég*: ödöng.
- ögyyélít*: elegyít.
- ögyyélédik*: elegyedik.
- ökéme*: ökegyelme.
- ökörnyál*: őszi pókhálófonadék.
- ökröndözik*: hányóingere van, hányik.
- öntís*: babonás tétemény; titokban valami szokásos folyadékkeveréket öntenek valakinek az útjába, hogy belelépjen s ezzel meg legyen babonázva.
- ördögös egy asszony a!*: számító, ravasz, hódító.
- ör*: öröl; — *két malomba örünk.*
- öreg*: nagy, nagyszemű, késő stb. — *harang, -borsó, -este.*
- öreglegő*: aggregény.
- öregtőfél*: sűrű t.
- összemegy* (tej): összefut, kiválik a sajtanyaga, gulászta lesz belőle.
- összevész*: összevesz.
- összeveszeszt*: összeveszít.
- ötlődik*: ötlík; — *szēmibe ötlődik.*
- ötő*: egy ötő ruha = egy rendbeli.
- ötőruha*: felsőruha.
- özön*: nagyon sok; — *özön búzája van; özön ember vót ott!*
- pacalpaprikás*: pacalból készült paprikás.
- pacuha*: „nagy, csúnya, bő.“
- pacuhán; jaj de pacuhán áll!* = mintha villával hányták volna rá.
- pacsmagol, el-, mēg-*: ver, el-, meg-.
- pacsni*: sárcipő.
- padlutyka*: főzelékféle; fiatal káposzta- és kalarábélevélből vagdalják.
- pajta*: csőszkunyó, a szőlőben épített menedékházacska; kisebb-szerű nyaralólakás a szőlőben.

- pampulla*: száj (tréf.); *nő járják a pampullád.*
- pang* (a tűz): kialvófélben van.
- papér* (uras): papiros.
- papucsos*: papucskészítő.
- parizsnya*: tyuk fészkére tett tojás, hogy vele a tojó tyukot odacsallják.
- parázs*: omlós, porhanyós (pl. sült burgonya, sütőtök stb.)
- parinkó*: piciny. (Vö. *pirinkó*.)
- partéj* (uras): partie. (Vö. *körti, borbi, körtély, borbély*.)
- parolásembér*: szavatartó, megbízható.
- patatyí* (gyny.): 1. libahívogató szó. 2. kis liba.
- papál* (gyny.): eszik.
- parhet*: takaréktűzhely (sparherd.)
- parasztyúk*: a nálunk közönséges, régi tyukfaj; nem fajtyuk.
- patics*: vertfal.
- paticsosház*: vertfalú h.
- patka*: 1. a kemence oldalain levő vályogból rakott pad. 2. pattogatott tengeri.
- patti*: pattogatott tengeri.
- pájinkabutykos*: részeges.
- pájinkanóta*: reggeli harangszó; *huzzák a pájinkanótát.*
- pájinkaputik*: 1. pálinkamérés. 2. részeges ember.
- pálmafa*: orgonafa.
- páppá* (gyny.): apa.
- pára*: élet, lélek; — *kihajtották belülre a párat*: megölték.
- párga*: spárga.
- párnaciha*: párnahuzat.
- párticédula*: gyászjelentés.
- pártúz*: parázs.
- pázmáseső*: szalagonként, övenként eső, amely csak egy-egy részét éri a határnak.
- pécsi* (gyny.): pecsenye.
- péjva*: polyva.
- pélága*; *pélágáz*: plága, ütés a tenyerbe, tenyerébe üt.
- péletyka*, 1. *plétyka*.
- pélé*: pléh, bádóg.
- félpélíhél*: ruha alját belülről pánttal beszege; de lelkém az ajját jó szílésen félpélíhélni!
- pélemasina*: bádókgályha.
- penderít*: gyorsan, könnyedén megcsinál valamit; tüzet penderített; *kipenderít*: könnyedén, hirtelen kidob, kivet.
- pendsi* (szólásban): kicsi pendsi nagy popa = kis gyerek, de sokat eszik.
- péngőszemű*: nagyszemű.
- pényász* (tréf.): pénz. — *penzli*: ecset.
- perepúty*: pereputty.
- péreda*: tékozló.
- péredikál*: lefetyel, fecseg.
- pér*: pör; — *pérge*: pörge.
- rápérgél*: rápirít, megpirongat.
- pérgéltleves*: pörkölt reszelt tészta-val főtt leves.
- petí* (szólásban): mesze mán nekéd is, hogy el ne vedsd petit.
- petty*: pici; — *várj éty pettyét!* aggy éty pettyét!
- pétró*, *pétlórium*: petroleum.
- péce*: határ, menedékhely, pl. a *maró* játékban, ahová a kergetőnek nem szabad bemenni, ahol a fogása, érintése nem számít.
- példa*: példabeszéd; — *péva*: polyva.
- píhēs*: pelyhes. — *picurka*: pici.
- piculisbank*: kis heti betétekre alapított szövetkezet.
- picsóka*: csicsóka.
- pikó*: lányok egyágú hajfonadéka; *pikóra* van fonva a haja = egy ágba (Vö. *csikófarok*.)
- pilátus*: sápadt, sovány; *té pilátus!*
- pille*: főtt tej föle; víz színén fagyott vékony jégréteg.
- bépílléddzik*: folyadék színe vékony rétegben megkeményedik, megvastagodik.
- pilliskényír*: egész kenyérből vágott alakú első szelet.
- pincézik*: kend is sokat iszik.
- pintek*: péntek. — *pinyi*: pici. — *pip*: 1. pipacs. 2. szarunemű keményedés a tyúk nyelve hegyén; ez

- a tyúk pípós; píp kött a nyelv
pípi (gyny.): piros. [vemēn.
pípiskegomba: gombaféle.
píre-píre-pí-pí-pí: csirke-, tyúkhívó-
 gató szó.
pírihégység: rátarti, hegyes-begyés,
 peckes; tarzs ki magad pírihégység!
píri, pírinkó, pírinó: pici, ici-pici;
 várj éty pírinkót!
pírtós, píritus: pírtott kenyér.
pírituszholdó: részeges.
píross: piros. — *písla*; píslógó.
píslant: pillant; píslancs máⁿ éggyet!
píszég; nē píszégj máⁿ!: szípoz (a
 sírás vége felé.)
píszí (szólásban): hiszi a píszí.
píszkol, mēg-lē-: szid.
píszmogós: lassú munkájú, ügyetlen.
písszen: mukkan; *mēk sē písszeny!*
pítar: pítvar. — *pítíszkál*: píszkál.
elpítýrēdik: sírva fakad.
pítýrēg, pítýog, pítýorog: sírdogál.
pítýpirítty: valami kedves v. nevet-
 séges, kicsiny; te kis pítýpirítty!
pítýus: pítýókos (spicces.)
píz: pénz; *pízizü*: pénzérő, drága;
 gyere vegyünk! — hm! nēm lē-
 het: pízizü a!
platt, platin: tűzhely vaslemeze.
poc: pocok, pocegér.
fēlpockol: vmit rosszul támogatva
 meg magasra állít, úgy hogy köny-
 nyen leeshetik.
pocsík: hitvány, rossz.
pofa; két pofára eszik: szája mind-
 két oldalán egyszerre rágva mo-
 hón eszik.
pofaszíjj: arcbőr; — de szíp pofa-
 szíjja van! (tréf.)
pofázik: 1. (gúny.) eszik. 2. nagyo-
 kat mond, kiabálva beszél; — nē
 pofáz máⁿ annyit!
pogácsaalma: almaféle.
pohos: nagyhasú. [berugott.
pókhálós a szēme: 1. rosszul lát. 2.
pokhec: kövér, potrohos (gyerek?)
pokolbélü; — vigyēn el a pokolbélü
 sátán (< pokolbéli?)
- pokorravaló*: rossz gyerek; — itt ez
 a sok pokorravaló!
pongyolka: pongyola, nem derék-
 hoz álló paraszti női kabátféle.
pondrós: nyüves. — *pongya*: spongya.
póráz: vezeték; nē erēzd hosszú
popa (gyny): étel. [pórázra!
porcoktat: rágva ropogtat.
póréhagyma: allium porrum.
poróba: fémjelző hivatal bélyege.
pórol: spórol.
potyesz: has; teli van a ~! (tréf.)
potyol, el-, mēg-: 1. lágyra ver, pu-
 hit (pl. almát). 2. meg-, elver.
potyós (gyümölcs): lágy, megtört.
povēddl: sokat, hiábavalót beszél.
póckikél: lopja az időt; „elpóckikéli.“
pőre: bőroson vagdalt friss szalonna
 tőpörtője.
pőрге: fúrge. — *pőspök*: püspök.
pősze, pőszí, pőszke: szőke.
pőtyögős: 1. nem elég szűk, bő (pl.
 ruhaféle.) 2. nem egyezik az igaz-
 sággal, nem lepi az igazságot.
priccol, lē-, mēg-: preckel.
pērēzēnt: ajándék.
pērēzēntēl, el-, mēg-: ajándékoz.
pucér: pőre, meztelen.
pucovál: fényesít, csinosít, takarít.
pugrics: falusi, műveletlen (nem
 városi polgár!)
puhégýēl, el-: ver, elver.
pukkantó: szerecsika.
puklis púpos. [pásztorkutya.
puli: hegyesfülű, drótszörű magyar
pulicka: puliszka.
punyi: pici (vö. pinyi.) [légýél!
punt: pont; — ebbe a pundba it
purdē: cigánygyerek.
purinkó: piciny.
puriksia: idegenország (gúny); —
 onnétjött ez valahunnétpurikiásábúll
puruszli, puszli: női ködmönféle.
elpuskáz: ellő, elront.
elpusztít: elveszít, elront, megöl,
 megesz, semmivé tesz.
putriház: 1. alacsony, félig földbe
 épített ház; 2. kicsiny, rozoga ház,

- putu*: (gyny.): tetű.
- puzsi*: 1. pulykahívó szó. 2. (gyny.) pulyka.
- püff*; béállít naty püfre: hiába (pl. nem kap otthon senkit.)
- püffen*; ahogy esik úty püffen: lesz ahogy lesz. [cipő.]
- püföl*: ver, dönget. — *püpő*: (gyny.): rács: tornácajtó; (többnyire lécből, vagy fűrészelt díszítésű deszkából.)
- rágicskál*: rágcsl. — *rágós*: kemény, nehezen rágható.
- ákszémcúkor*: cukorkaféle.
- elrámol*: rendbeszed, elrakosgat.
- kirándul*: kificamodik.
- ráz*; méngyünk ruhát rázni = mosott ruhából szárítás előtt a vizet kirázni.
- racsít*: kiabál, veszekedik, lármáz; — *nē racsicscatok!*
- ragadóskezű*: tolvajkodó.
- ragyaeső*, *ragyáseső*: meleg eső nap-sütéssel; a nép hite szerint ilyen eső után lepi el a ragya a nő-*ragyás*: szeplős. [vényzetet.]
- raj*; jaj de naty csomó raj! (gyerek.)
- mēgrajcsúroz*: megver.
- rajosembēr*: mézzel kereskedő.
- rajtavaló*, (rajtamvaló stb.): ruhája, (ruhám stb.)
- rajtoja*: lajtorja.
- rak*, *el-*, *mēg-*: ver, el-, mēg-.
- elrak*: eltüntet, elrejt. — *rakicsgál*: rakosgat.
- ramatyl*: rakosgat; szedi össze a cókmojkját. — *elramatyl* (tréf.): eltesz, de úgy, hogy nem leli.
- rángatóskút*: szivattyuskút.
- rátotta*: rántotta, rántott tojás.
- rebēs* (a szeme): repes, rezeg a szempillája, — rebēg a szemēm, sírást írēz: ua.
- rece*, *recekerítés*, *recēskerítés*: léckerítés.
- recefice*: egy növény levele.
- redves*: rothadó, málló faféle stb.
- [*rejtőzik*]: *el van rejtőzve*; *elrejtőzött* = elájult.
- rēnget*: ringat. — *rēngő*: rácsos gyerekágy. (Nem bölcső!)
- repetsarkú*: rossz hírű (leány.)
- rētká* (tréf.): nagyon ritka.
- retyerutya*: 1. cók-mók. 2. pereputty.
- mēgrēzzent*: megijeszt.
- rēzsdērēje*: túróval, mákkal hintett *rēzida*: rezeda. [derelye.]
- rédikál*: kalatyl, fecseg.
- régulás*: szigorú, fegyelemtartó, *mēgréguláz*: megfenyít; *régulázódik*: fenyegetőzik; *nē régulázóggy!*
- rēzeleje*: pálinkafőzet legeleje.
- rēzsunt*: rēzsút. [áll rajta.]
- rí*: sír; *lēri rúlla a ruha*: rosszul *ricsaj*: lármás mulatság; csetepaté.
- elridogál*: elsirdogál.
- rīgēntēn*: régen.
- rímtelen*: rémitő; rímtelen soká jön.
- ríska*: tehén.
- ríszes*: rēszibe dolgozó munkás.
- ríz-rossz*: rossz; — *összeszéd minden ríz-rossz rongyot.*
- rívalkodik*: sirdogál, sirva kiabál; jó tud rivalkodni, ebbű jó kántor léssz.
- rívós*: sírókedvű, sokat síró.
- rityēg-rotzog*: rotzog.
- robodba dőgozik*: igen sokat dolgozik, öli magát a munkával.
- robog* (a tűz); vígan ég, hogy hallszik a lobogása, ropogása.
- rocska*: fából való merítő edény.
- rohad*, *rohaszt*: rothad, rothaszt.
- rokkantás*, *rokkant*: felvarrás, felvarr; félrokkanttyák, ha hosszú.
- rokoja*: szoknya.
- rombol*: rombojja a gúnyát: nyüvi, szagatja (pl. játék közben.)
- mēgromlik* az egíssíge, az íte: elromlik, odalesz.
- rongyász*: rongyszedő.
- rongyosleves*: húsleves, amibe vékony tölcséren eresztik a tészta.
- mēgront*: megbabonáz; *rontás*: babonázás.
- rottlyantott*: rántotta (tréf.)
- rosseb*: égyēm mēg a roseb; (rák?)

rostaajj: gabona kiostált alja, sze-
rostí: tornácajtó (l. rács.) [mete.
rostokol: hosszan, unalmasan marad
 egy helyben. [rosseb.)
rossz: égyém még a rossz! (Vö.
rozsdáslé: sültfélék barna zsíros
 mártása.
röfög (tréf.): röhög; ne röhögj!
röhencs: röhögős, könnyen kacagó.
belérögzik: beleszokik.
mégrökönyödik: füledt, dohos lesz;
 pl. ruhaféle, ha nedvesen egy-
 másra rakják.
röthajú: veres hajú.
rövid lére, hosszú lére: vastag, sűrű
 v. híg lére (főzni vlmit; pl. gulyást).
rucatalpú: sarkára, befelé lépő.
átruccan: átrándul.
mégrúdal: megver.
ruhamoj: sok ruhát szaggató (gyerek.)
ruktat: siet; — huvá ruktat kend?
rücskös: gyűrött, r. kipú: ványadt
 arcú, himlőhelyes.
rüzsír: zsiradék rüh ellen.
sajtalan: sóatlan.
salapál: csapkok, kalapál, ver.
sallangos: izléstelenül, cifrán díszí-
 tett, öltözött.
salló: sarló. — *sandalít*: sandít.
sandaszemű: gyanakodó tekintetű.
sanc, pipasanc: pipában meggyült
 bagós nedv.
sas: kerítés oszlopfája, cölöpje.
saskörmű: nagy körmű.
saslódik: kinlódik.
sató: sajtó. — *satyak*: sipka.
savankás: kissé savanyú.
sárgaföd: az agyagos talaj tréfás
 neve ebben a szólásban: maj
 meggyógyul, ha a sárgaföd mők-
 szijja; a földben.
sámlí, sámedlí: számoily.
sápit, sápitózik, sápor: panaszol;
 sopánkodik, méltatlankodik.
sárkánszájju: veszekedő.
sárvíz: keserű híg hányadék; — el-
 lep bennünket hónap a sárvíz
 (mulatság, ivás után.)

sátánkodik: vlkinek rossz híren mun-
 kál, rossz hírbe kever.
sē, ojan sē: olyan meghatározhatat-
 lan, formátlan, idéetlen, szintelen,
 nem tetsző; se ilyen, se olyan;
 miben vót? ojan sē.
sēhonnábú (jött): idegen, jövevény,
 beköltözött.
sēleppēs: sleppes, uszályos.
sēmennyi; mennyi lett? — sēm-
 mennyi.
kisēmiz: kitud, kijátsz, kitúr (vlmi
 jóból); kisēmmisztik a vagyonábú.
sēmmitlen: vagyontalan.
senye; senyeekezű, senyesanya: bal-
 kezű; *senyere*: balkézze; *senyére*
 vág; *senyére üt*; *senyére fogja*:
 balkézze.
sērbēl, el-: lop, el-
sērkentőóra: ébresztőóra.
sērtēpērtēl; tēnferēg, lábatlankodik.
elsērtēpērtēli (az időt): tēnfergēssel,
 oldalgással eltölti.
sēsēzínű: szintelen, színehagyott, bi-
 zonytalan színű.
sētēr-kotōr: kotorgat, sepreget.
sete-suta: suta, ügyetlen. [üt-ver.
settēg-suttog: suttog. — *setyepotyál*:
sētaker: sētater, nyilvános park.
sētálló: 1. létra, amin a tyúkok a
 kakasülőre járnak 2. óra-inga. —
sētállóóra: ingaóra.
sētifikál: elé-hátra jő-megy.
sihē-puhē: ütés, verés hangutánzója
 sihé-puhé! úgy elnástigáltam!
sijed, sijoszt: sülyed, sülyeszt.
sikari, sikarikari: zsugori. [kál.
sikánkózik: iszánkodik, jégen csusz-
 siket; ojan siket ez a ház; vissz-
 hangos, üres, tágas.
siketbika: süket.
kisikerül: kicsit akart (sütni) oszt
 mégis sokra sikerült ki! — lās-
 suk, mire sikerül ki!
sikēt, sikētōz, sikkongat: sikolt, -oz.
siláp: nagy darab (kenyér); miben
 nagy s lap kenyeret vág!
símító: vasaló. — *elsinkófál*: eicsen.

silip-salap: sipp-supp; a *salapálás* hangutánzója.

sinor: zsinór. — *sipak*: sipka.

sipirc! = mars!, lódulj!

sipítóz, *sipog*: sápit, jajveszékel, siránkozik.

sipogós: siránkozó, panaszkodó.

sípol a mejje: leheléskor sípoló hangot ad; sípol a tűz égés közben.

sír: csak úty sír rúlla a butaság (l. *síralmasház*: halottasház. [léri.]

síratóasszon: régebben a halott mellé szokás volt síratóasszonyokat fogadni, akik napohosszat síratozták az elhunytat. — *síratóeste*: virasztó (?)

sírbakol: őriz; fenn-s.: fennül, éjt-szakázik (pl. olvasva, munkálkodva).

síró-rívó: síró. — *sisterikél*: sistereg.

sítet: sütet; éty sítet kenyír.

sityak: sipka. [sivatag jég.

sivatag: ojan hideg a keze, mint a

sífitél: csoszogva jár.

sodra van a késnek: a sokáig fent késnek elvékonyodott, fűrészes és hosszában letérhető vagy letérülhető éle a *sodra*.

sodrott: tésztaféle.

sohanapján: soha.

sojáta, *sajáta*: saláta.

sokadalom: sokaság, vásár.

mégsokál: azt mondja, hogy soká tartott; — méksokálnak othol = azt mondják, hogy sokáig kés-tem, maradtam.

sokíró: drága, vagyon; sokíróje van = gazdag.

sonfordál, *el-*, *ki-*, *bé-*: -lopóddzik.

somolyog: mosolyog.

sonkojos miz: lépeülepedett, megvastagodott, megcukrosodott méz.

soros: sor szerint következő; tē vagy a soros: rajta a sor.

sor: naty sor a! = nagy dolog az; jobra fordul a sora = sorsa; naty sort nevettem rajta = sokáig; nē nfdz a más sorát, láss a

magadého = törődj magaddal; nincs sorja, hogy most elmenj = nincs ideje, nincs rendén.

sóz, *még-*: meghint; itt a cukor, sózza még; cukorral jó mēksózta. [odamond.

rásóz, *odasóz*: 1. rávág, odaüt; 2. *lēsóz*: besóz (káposztát.)

sublót: fiókos szekrény.

subick, *suviszk*: fénymáz.

súgár: húsztam éty súgárt: aludtam egyet.

sugdós-bugdós: sugdosódik.

sugorgat, *el-*: tartogat, el-

összesugorodik: összezsugorodik.

suhog (a víz forrás előtt): mikor a fővése kezdetén zúgni kezd.

sujom: nyílhegy alakú sült tészta-sujt, *még-*, *rá-*: ráüt, meg-. [féle.

sujtós (ütés): sajgó, súlyos (nem lapos.)

súli: sunyi. — *sunda* (csunda): csúnya.

sunyiskodik: sunyin viselkedik, lap-pangva ravaszskodik.

supajt: sopánkodik.

suppol, *el-*, *ki-*, *haza-*: -toloncol.

sut: a kemence és fal közti tér. *suta* (labdaütés): lapos, ferde, ha a bot nem éri egész erejével.

sutavállú: lecsapott vállú, vállatlan.

sutul: súrol, érint (pl. elmentében könyökével, testével, játékban labdával stb.)

lēsutul: lesúrol, (mozgás közben) úgy érinti, hogy leesik.

suttyomba: alattomban.

sül, *el-*, *lē*, *ki-*: elhervad, kiég (nővényféle), megbarnul (ember.)

sündörgöddzik, *sündörgőzik*, *sündörög*, *süntörög*: forgolódik (viki körül.)

sünyöl: nagy szorgalommal, küszködve dolgozik; mindig sünyöl, mint éty köszkőpű.

sürít: sürög-forog, forgolódik.

sütögető: kenyérsütő (iparos, nem *sütőtök*: sütnivaló tők. [pék])

- sütet, sitet*: egyszeri sütés eredménye; étý sütet kenyír; étý sitet szalonna.
- süveg*: főrevaló (kalap, sapka.)
- süvegel*: kalaplevevéssel tisztel; süvegelik a fiai? (temetésen = földetlen fővel kísérik-e a koporsóját?)
- sz*: hiszen; sz as-së monta, hoty kell-i, nëm-i.
- mëkszabdal*: ráver; úgy, mëkszabdallak, hogy még rostának së lesz jó a bürod!
- szabodik*: szabadkozik, húzódozik.
- szabógallér*: hagymával, kásával töltött főtt tésztaféle (levesben).
- szacskó*: szajkó (? tacsó ?): égy mántë kis szacskó!
- szaggató, fánk-, pogácsa-*: bádogból készült szerszám, amivel a tésztát darabolják.
- szaggatóddzik* (a feje): szaggató fájdalmat érez benne.
- szakad*: jaj oja sok a dógom, as-së tudom hányfelé szakaggyak.
- szakadós-szakadatlan*: szakadatlanul.
- szakajt*: el në szakajzs má aszt a ruhát! = szakít.
- szakasztókosár, szakajtókosár, szakítókosár*: amibe a kenyeret szagatják. [szalonna]
- szakmári*: szatmári. — *szalona*: *szalonafëlső*: szalonna felső (többnyire avas és sós, paprikás) része.
- szalonasütés*: uzsonna a zöldben (néha szalonnasütés nélkül is).
- szalagáre*: ammoniák.
- szalajt*: szalaszt. — *szallag*: szalag.
- szappan*: lúg-, epe-, fehér-, jószagú-, mandula-, tojás-.
- szapúl* (szapú): szid, pletykál felőle.
- szapulót rak*: a ruhát szapulásra berakja.
- szádorog*: 1. szédeleg (betegségtől): szádorog, csak úty húzza a lábát.
2. ácsorog, csavarog.
- szájaskorsó*: 1. szélesszájú korsó;
2. szájas, fecsegő személy.
- szájtáti*: szájtátó, bámész,
- szájzëllító*: kóstoló: — gyere mántë kis szájjzëllítót!
- szálembër; emmá osztá étý szálembër!* (szál hangsúlyos) = magas, hatalmas növésű.
- elszáll*; maj mikor elszálnak a gyerekek = kinőnek a családból, kenyérkeresők lesznek.
- ëlszáll*: fëlszállott a búza ára = emelkedett, nött.
- szállás*: enyhely (pl. aratók fa alá hevenyészett tanyája.) [dölsz?]
- számít*; huvá számícc? = mit gonoszamos: számít, érvényes; nëm számos: nem számít. [kózik.]
- szándok*: szándék. — *szánkóz*: szánzásasztórud: ruhaszártó rud.
- szárazbetekség*: tüdővész.
- szárazeléség*: hideg étel (pl. sületlen szalonna, sajt, hideg sült stb.)
- szárazcsontok*: sovány; gyer ide të szárazcsontok! [malom.]
- szárazmalom*: lovasmalom, kézi-száraztisztá: gyurt, főtt tésztaféle, amit nem levesbe főznek (pl. túróslaska, mákoscsusza stb.)
- szárnyasegér*: denevér.
- szártekerő*: amivel bocskor fölött a lábszár alsó részét bokán felül becsavarják. [szedegét.]
- százlátó*: üvegprizma. — *szëdëgél*: *szëdëlöcködik, fet-, össe-*: készülődik.
- szëdërjegës* (szederjes) a szád szile.
- szëdő*: aki nagykereskedőknek öszszeszedi a környéken a tojást, baromfit, gyapjút stb.
- szëgelet*: szöglet.
- szëgesborsó*: borsófaj, mely nem gömbölyű, hanem sokszögű.
- szëgín*: gyenge; jaj be szëgín kalácsuk mëk szëgín boruk vót!
- szëhet*: szedhet. [gombaféle.]
- szëkfügomba*: apró, barna, illatos
- szëkirkenöcs*: szekérkenő.
- elszelel*: elillan. [lüle a szelesség.]
- szeles*: szeleburdi; sosë mëty ki beszëm; *szëmmel ít e kírëm* = gabonával. (Szójáték; szëmmel tar-

- totta = nem gabonaszemmel, hanem csak figyelte, nézte.)
- szémél*: szedi a gabonaszemeket, gabonát eszik (jóságféle)
- szémél*, szemetlő, szemécskél: szemerkél (az eső.)
- szémélint*: szemelget (jóságféle.)
- szémés-ügyes*: olyan szemés-ügyes ján, hogy no!
- szemeszőktibe*: csak úgy ~ niszte még = csak úgy oldalvást, fél-szemmel, hirtelen. [gyel.]
- szémélékodik*: vigyáz, szemlélődik, *fi-szemre-füre*: külsőleg, szemre; ~ mégjár, de abbú nem ilnek el.
- szenvethető*: meglehető; jó vásár vót? hát szenvethető.
- szepe*: szeplős; (lóra is mondják, ha fehér v. szürke alapszínen apró sötétebb pettyek vannak.)
- szër*: 1. sè szèri sè száma; 2. kész, vállalkozó: szër vagy rá; szër vagy ijenre; mindénre szër, ammi nem jó.
- szërákú*: szegényes, nyomoruságos; oan kis szërákú ruha vót rajta.
- szërbusz*: szervusz. [risznya.]
- szèrèda*: szerda. — *szèrèdás*: *ta-szerelèmbiborcsó* (tréf.): pattanás az arcon; kilelte a *szèrelèmhideg*; (mondják, mikor vlkinek szája szélén van pattanás.)
- èlészèrèz*: előkeres, megszerez.
- szèrviánpoprika*: édespaprika.
- szèrzet*: mlféle sz. ? = kicsoda, mi-féle ember?
- elszetyepotyájja* az üdöt = hiába-valósággal eltölti. [delég.]
- szidèlèg*: ojam beteg, csak úgy *szidèlèg*: elillan, elsomfordál.
- szígyèntelen*: szemérmetlen, komisz.
- szíjyártó*: szíjgyártó. — *szikatkènyír*: keményedő k. szilajon!
- szilajon*: gyorsan; mènnyèn a munka *szilánk*: gyufa. — *szilvaiz*: szilva-szümölcs. [lekvár.]
- színèslòsznig*: színig, színültig.
- szílapám*: öregapám, òsòm.
- szípákol*: szippantgat. — *szípèg*: szepeg, szípeg.
- szípelèg*: udvarol, teszi a szípet.
- szípkèvés*: nagyonkèvés.
- szíp szèrint*: szépen, figyelmesen; nem léhet aszt ~.
- szítat*, *mèg*: vízben megáztat, (pl. húsfélét, fájós lábat, kezét.)
- szítát* (az eső): permetezik.
- szítkolòdik*: szitkozòdik.
- szítkos*: aki szitkozòdni szokott.
- szítokszó*: szitok.
- szívanò*: szénvonò.
- szívàrványoskút*: szivattyuskút.
- széd*: szed. — (csupa) *szél*, *szèl-gòrcs*: szeleburdi.
- szèlkòtya*: kolontos, féleszű.
- szèlkelepce*: szélekelep; úgy jár a szája, mint a sz.
- szènamurvaferdò*: szènamurva fò-zetével készült melegfürdò.
- szodè*: nagyétű, falánk, telhetetlen.
- szòhordò*, *szòhordozò*: pletyka.
- szok*: 1. szokik, itt is mèkszok; 2. szokott; úgy is szok lenni.
- szòkiszòllò*: szòkimondò; *kiszòl*: megszòl.
- szògál!* = kikapsz, megveròdsz; vigyáz magadra! szògál!
- szòlingat*, *szòlongat*: szòlìtgat.
- szòlìtòdsi*: labdajáték.
- szòmèktartò*: szòtòrtò.
- elszòmpojodik*: elszòtyolodik, elkedvetlenedik.
- szopornyèkàs*: taknyos.
- szorul*: megszorul; szorús ègy garasír! maj szorús akkò!
- szortyog*: szortyogò hangot ad (a vizes csizma.)
- szotyò*; vin sz.: vén szípirtyò.
- szotyòs* (gyümòlcs): összetòrt, meglàgyult.
- szògdicsél*: szòkdècsel. — *szòllòskert*: szòllò (hegy!)
- szòllòskertkúcs*: rendszeren csinòsan faragott nagy fakulcs, amivel a szòllòk fazàras ajtaját zárják.
- szòszzi-pòszzi*, *szòszke-pòszke*: szòke,

szörmelik: hulladék szövetdarab, fonal-, cérnaszálacska stb.
szöszmötöl: pizsmog.
szufia (tréf.): lehelet; huncut még a szuflája is! [szöglet.
szurdik: lomtárnak használt zug,
szurgál: szürkál; *szurgáló*: l. tengiriszurgáló.
szurkapiszkál: szurkál.
szurtyongat, szútyongat: mérgesít, szurkál (szóval).
belészuszakol: beletöm, beleszorít.
szuszka, szuszka-muszka: orrán át, dűnnyögve beszélő.
szuszog-muszog: pizsmog; szuszog.
szű: sző. — *szűkkezű*: fősvény.
szülőtteföggye: szülőföilde.
szümöcs: sümölcs. (L. még *szümöcs*.)
szünet-szüntelen, szűnős-szüntelen: szüntelenül.
szűnyeg: szőnyeg. — *szűrű*: szérű.
szürküllik: alkonyodik, sötétedik,
szűzleves: hús nélkül főtt vékony *tajicska, tajiga*: talicska. [leves.
takaró: szénacsinaló munkás.
takaróddzó: takaró, paplan.
talatom bütyök; hát bizony t! (tréfás felelet hiábavaló vagy értelmetlen sok beszédre.
talló, tallóföd: tarló. — *tanál*: talál.
tambók: nagy tenyeres-talpas, dromedár, nagy mamlasz; naty tambók!
tanyabéllü, tanyahasú: nagyétű.
tanyás: a tanyán lakó cseléd. — *tanyasi*: tanyai.
tapickál, tapickol, tapicskál: vízben, híg sárban tapos.
tapicskoló (gyny.): láb.
méktaogat: megver. — *tapogatóddzik*: tapogatóddzik.
tapcsifüles (gyny.): nyúl.
tapcsiros: nagylábú, tenyeres-talpas.
tarabba: trappban. — *taraccsol*: traccsol, trécsel.
tarakta: eszem-izsom, trakta.
tarampli: nagy, otromba, trampli.
tarjagos (kalap): tarajos, nagy tolas, magas.

tarkaváróné: nőiruha-varrónő.
tarócs: gyerekpajtás, játszótárs; né hij annyi tarócsot ide! kűd el innét aszt a sok tarócsot!
kitart: kitartya magát, miá ké! csű tengiri egy zságba; — tars ki magat pirihegyes = egyenesen tartja magát, kihúzza magát, húzd *rátarti*: rátartós. [ki magad.
tasli, tasliz, mők- pofon, pofoz, meg-
taszint, taszingát: taszít, taszigál.
taszít; kupán taszít: pofon vág, orrba üt.
táborszájju: nagy száju.
tájoggyökér: fehérhúnyor gyökere; állatok fülebe szokás húzni, hogy gennyet húzzon.
tákol: föld; tákojja még a csizmadia (tréf.)
kitálat: kimond, mikor még nem kellene. — *tám*: talán.
támadás(os): kelés(-es), pattanás(-os).
táncili-táncili (gyny.): táncra biztató *eltángát*: elver. [szó.
táskaleves: leves, amiben tődövel, májjal v. kásával töltött laska van.
táti: apa; — *tátika, tátogó*: oroszlán-száj (virág.) [mamlasz.
tátiszájju: tátott száju, báméskodó,
tátos; annyit észik, mint éty tátos.
tátva-nyitva: tárva-nyitva; látva-nyitva az uccajtó.
félteccik a hajnal: hajnalodik.
teccős: tetsző; méntül széplősebb antül teccősebb.
tehénkedik, lē-, rá-: terpeszkedik, nehezedik, lē-, rá-
tejbegombóta: tejbén gomboc.
tejesfü: eltörve fehér nedvet eresztő növényféle.
tejmerő: tejmerő kanál. — *tekényősbika*: teknősbéka.
tekeres: szalmatekeres.
tekerég: csavarog; eltekeri az időt.
rátekerőddzik: rátekeredik.
tekerőmuzsika: régi húros hangszer; ma a verklit is így nevezik.
ekerőskút: kerekeskút.

telebélü kenyír: nem ritka, nehéz, keletlen. [véle az ember.
eltelik: jóllakik, megúnja; *eltelik telingéstei*, telisteli, telizsdénteli, telizsdedénteli, telizsdedenteli: telides.
témjén: tömjén. — *temíntelen* tőtempü: bélyeg, bélyegző. [mérdek.
témpós: lassú, kimért, rátartó, szertartásos.
tengiri: kukorica. — *tengiriszurgáló*: áralakú kukoricamorzsoló kézi-szerszám. (Vö. *szurgáló*.) — *tengirigóré*: 1. kukoricakas; kukoricakóró. — *tengiritucska*: amiről a szemet lemorzsolják; tuskó, csusza.
tennap: tegnap.
tente-tente (gyny): altatózó; alügy.
tenyerés: tenyérbeütés; hány tenyérrest kaptál ma? (az iskolában.)
belétenyerél: tenyerét belemélyeszi, két tenyerével beletámaszkodik; tennap is belétenyeréltél a sárba; né tenyerélj belé! (vasalt fehérneműbe.)
léteperédik: leül, „letelepedik“:
tepsík (tréf.): tessék. [tereferél.
terefél: talál (treffen.) — *tereficsél*: *térfákodik*: tréfál. — *teréget*: terítget.
terémt, *le-*, *össe-*: összeszid, leszid; *odaterémt*: odavág.
kiterémítetté: kicifráz.
terémtöz(ik); — hunnanⁿ terémtözstek ide? = termettek.
méktermik: megterem; méktermik a feje = tetü lesz benne.
terpetin: terpentin.
tessík-lássík: csak úty tessík-lássík = csak úgy szemszúrásból.
testál: haldoklik; döglődik.
téstü barátok = tegeződök (per tu.)
tészi: em máⁿ osztáⁿ tészi! em máⁿ tészi! = ez már aztán valami, ez már beszéd (t. i. értelmes, értékes, kiváló, arravaló).
tészégél: tesz-vesz.
tetejés: egy tetejés víka búza éty forint vót: tetézett, nem csapott.
tetejést: tetézve; tetejést van a víka.

méktetejéz: 1. tetézve tölti, rakja. 2. Jancsi még az epérfát is méktetejézi = még az eperfán is áthajít.
tetejibe-hégyibe! : táncszó; komám, t.!
téthéj: oda vigyem a tétthejre? = a helyére, a mondott helyre.
tetemés = tetemes. — *té*: tej.
tetügerébjé: fésű; *tetüsérke*: fejtetü petéje.
téfelésszájú: nagyzóló fiuk, legénynek gúnys jelzője.
téglásgalamb: téglaszínü g.
téka: faliszekrény.
térgy, *térgyel*, *térgyepél*: térd, térdel.
térül-fordul, *megin visszajö*ⁿ: kerül-fordul.
tésúr: tekintetes úr. — *tésis*: te is.
tibég-lábog: lábbadozva nehezen jár, tipeg, csoszog.
tíglic: tengelic. — *tikácsol* köhécsel.
eltikkad: eleped (melegtől, sietéstől.)
tilinkó: tilinkó. — *tilóris*: tirolikifli.
tintanyaló: hivatalnokféle.
méktipáz: megtépdés. — *tipélődik*: aggódik. [becéző szó.)
tipitopa: tapogó, tipegő (gyerektirimókus; vigyén el a t.!
tiszég-toszog: pizmog, csoszog.
tisztalísz: lángliszt. — *tityég*: tipeg.
tódtó: gyere máⁿ tē t! (Akkor mondják, ha két beszélgetőhöz bizalmas harmadik közeledik.)
tódtit: nagyít, lódtit, hazudik.
eltojik (a tyúk): félre, nem egy szokott helyre.
tojtat: becéz, dédelget, kényeztet.
tollázkodik: szépíti, ékesíti magát, hiúskodik.
tonka (késféle); életlen; *tonkul*, *el-*, *mék-*: meg-, elromlik az éle.
topa: nagy, otromba; naty topa csizma. Vö. *tipetopa*. — *topalábu*: nagy lábú; — *éty toppantot sé mozdúj*! = egy toppot se.
toprongy(os): rongyos; *tē toprongy*.
tollasbál; *tē is jössz a tollasbálba* = ágyba. (Gyerekeknek mondják, ha a nagyokkal ő is bálba készül.)

- toloncos*: lompos, rendetlen. (Vö. *loncsos*.) [pecsenyeféle.]
- topánka*: cipő. — *torkospécsnyé*: torokpécsnyé.
- tornácája*: a cölöpökön, v. oszlopokon álló tornác alatti üres rész.
- torokpentsz*: torokfájásféle.
- torom*: torony; szép két torom! (Nemcsak ragozva.)
- tormoságy, tormosnyoszoja*: tornyos ágy, magasra rakott párnákkal.
- toroskáposzta*: aprított friss disznóhúsból és vagdalt káposztából.
- torottysbanda*: a városi rezesbanda.
- toroz*: tort ül. — *toszít*: taszít.
- toszog-mozzog*: lassan tesz - vesz, ámolmog.
- továbbacsokán*: kissé odább.
- továbbideig*: tovább, több ideig.
- tökdinnye*: izetlen, elfajzott dinnye.
- tökéletlenkedik*: idétlenkedik, léhás-kodik.
- eltökít, eltökint*: elrejt, eltüntet, elveszít, elpusztít, hogy nem tud, vagy nem akar számot adni róla; — *huvá tökítették aszt a szeptűt?*
- tökmag* (ember): kicsiny, törpe.
- töllörüha*: törülködő, törülörongy.
- tömsödi, dömsödi*: tömzsi, pufók.
- törís*: lábbeli okozta seb, horzsolás a lábon; feltörte a cipő a lábom; törís e! [köly.]
- törtetlen*: szántatlan. — *törkölé*: tör-törökmez: cukorkaárusoknál kapható fehérszínű, puha, nyúlós cukor.
- töröszék*: burgonyatörő szerszám; nagymennyiség összetörésére valóalakra készül fából.
- törtpaszuj, törtborsó*: szítán áttört.
- bétörülködik*: berug. — *türüllő*: tör-lőgummi.
- törvín*: biróság; pörös, törvényes eljárás; menygyék a törvimbe; félatta a törvínre; törvimbéli embér: birósági alkalmazott.
- föltöt*: töltöget; kapával földet húz rá (tengerire, szőlőre stb.)
- tőtike*: szőlőlevélből készült töltelkes főzelék.
- tőtís*: műút, kövezett, kavicsozott út, (törvényhatósági és állami út); sarkadi tőtís; váradi tőtís.
- tőtög*: tipeg, totyog.
- töviskésdiszító, töviskékutya*: sündisznó, földi kutya.
- tőzek*: trágyából és szalmából kevert és hasábokban szárított tüzelőszér.
- trapačipő*: mnnkacipő, viseltés c.
- tráfszekér*: társzekér.
- trupli*: csizma-, cipőhúzó fül.
- tucskó*: tuskó.
- kitud*: kijátsz; kitutták a vannyából.
- tudákosasszon*: tudósasszony, (kuntulipánt: tulipán. [ruzsló.]
- tukmál az űelbe*: turkál.
- turkász*: turkálva kutat, kurkász.
- túros*: közös lúnak túros a háta.
- turuccol*: dacol. — *túrúl*: túrúl, kituszakol: kituszkol. [tulnan.]
- tuti, tutiszöllő*: egy szöllőfaj.
- tüčköl*: tüszköl, tüszzent. — *tüddzél*: *tüčkörfija*: tüčkör fiókja. [tüzdel.]
- tülleálló* (tülleálló, tülleálló): a testtől elálló (ruhaféle.)
- tünöldök*: tünődik. [tűrömfü.]
- tűrömfü* (tréf.): türelem; elfogyott a *tűrülködöz*: törülködöz kendő.
- tűrülmeccett* (rokona): közeli, való-ságos (rokona.)
- tűskosár*: tűtartó kosár; *tűspárna*: tűpárna; *tűtartó*: tollszárból vagy fából készült tűtartó szerszám.
- tütü* (gyny.): ital. 2. szeszesital (tréf.)
- bétütükkél*: berug.
- tüzésmasina*: gőzgép. — *tűzfogó*: szénfogó vas.
- tűzött* (kabát, lajbi): „ki van gépelve“, gépvarrással díszített.
- tyiszta, tyisztás*: tiszta.
- tyisztákokdik*: tisztálkodik.
- tyi tyúkajja tojás*: egy kotló alá való tojásmennyiség.
- tyúkeszű*: rövideszű, könnyen felcjtő.
- tyúkmiska*: tyúkászokdni szerető gyerek.
- ugat* (tréf.): csuklik.
- ugatíroz* (tréf.): ugat.

uccagyásza: uccagyerek. — *uccajtó*: uccaajtó. (-gyerek.)
uccakati: uccázni szerető leány
ugorkás (dinnye): ugorkaízű.
ugribugri: ugráló, szeleburdi; *ugrikborbála*: ugrádozó (lány.)
ügyérive: tudniillik; mos vót ez a mulactság, úgyértve a gazdáké.
ugyi-bugyi? = ugy-e? (tréf.)
ügyjan (tréf.): úgy van. — *újfént*: újra, megint.
újít: csak neveți a készet, de nem tud újítani; újics valamit! = újat mond, hozzátesz (beszélgetésközben), részt vesz a társalgásban.
újság: újhold.
untercikk: vastag gyapotszövetből készült ujjas, puha ruhadarab, (rendesen kék); férfiak viselik hidegben s rendesen mellényt is vesznek rá.
untig: unalomig, váltig; untig bízta; untig elég = nagyon, bőven elég (l. még: isten-világ-untig.)
nē útajjátok egymásra! = ne fogjátok, kenjétek, toljátok egymásra (a hibát.)
úticifra házi rossz; amojan úticifra: cifrázkodó, de otthon rendetlen.
útilapu: útifű.
utolír: elér, rájön; odavan, ha utoluzová! használ. [Íri a köhögés.
üdő: idő. — *üdvég*: ügyvéd. — *üeg*: üveg. [lába kél.
elügyel: úgy ügyel rá, hogy elvész,
ühüm, öhöm: gúnyos igenlés, helyeslés.
ülepédik (a ház): rokkan a *vájugfal* s vízszintes repedések keletkeznek rajta.
ülöget (*magába*): üldögél. — *ülöke*: ház előtti lóca.
ütlegel: ütöget. (Vö. székely *büzlegel* = büzölget, szagolgat.)
ütöhejibe: ott, oda, ahol ül; mēkhót ott ütöhejibe; ütöhejibe vizsem.
ümgét: hm hangot hallat (csodálkozik, kétkedik, boszankodik stb.)

űrög-forog: sűrög-forog.
űrügy: milyen űrügy alatt jöt keméd? = miért; mi járatban van?
űrű: herélt kos. (Neme szerint a juh: *jerke* (anya), *kos* és *űrű*; ideje szerint (kora sz.): *bárány*, *tokjú* (= másfél, két éves); tehát van: jerkebárány, kosbárány, űrűbárány, jerketokjú, kos-t, űrű-t.
üszköl: serénykedik, buzgólkodik.
üszkötöl: ösztökél. — *üszög*: üszök.
üt: dombot üt: meghal. — *ütleg*: pofon, ütés.
üti-véti (a dolgot): köntörfarol, kerülget, másra tereli a beszédet.
ütő: harangnyelv; óra ütőszerkezete; kiesett belőle az ütő = elhallgat, elhül (ijedtében.)
vackol: ágyal; *vackolódik*: helyezkedik; forgolódik, mozgolódik a helyén.
vaccsibe (vadcsibe): fogoly.
vacsít, vácsít, vácsázik: kiabál, óbégat, veszekedik.
vagabundás: csavargó.
mēgvagdál: szóval jó mēgvagdátam: odamond.
vagyogat: elvan, éledegél; vagyogatok valahogy = csak elvagyok, éledegelek. (Rendesen erre a kérdésre felelet: hogy van?)
vaj: vajjon. — *vajalma*: almafajta.
vakarík, vakaró: vakarcs, kenyértészta, vakarékból sült pogácsa.
vakarós: vakaróddzó; méntű koszosabb, antű vakarósabb.
vagbögő: dölyfös. — *vaklú* (tréf.): vonat. [rekkenőség.
vakmeleg: napsütés nélküli nyári *vakpista*, vaksi, vaksipila, vaksipilátus.
vakszem: halánték; vakszēmēn üt.
vaktetű: viszketegféle a testen.
valami: (mindig hangsúlyos!); ez valami fiu! = derék, ügyes fiu; valami jó e! = nagyon jó; valami e! = megdöbentő, szembetűnő, feltűnő (jó, rossz, szép, érdekes,

- keserves, nehéz stb., stb.); valami a, hogy itt soha sincs víz; valami jajkeserves nóta ja!
- valami*: vagyonka; eldanóta a valamijit = elmulatta.
- való*: igaz; — *való a!*
- avalló vagyok én is!* amondó v. én is.
- előre van*: elébb van, elül jár (a munkában; előrevam min lövei a piritussal.
- van*: vagyon; könnyű a vamba ilni; elitta a vannát; — elkótyavetyéte a vannát. (kézimunka)
- vár*: varr; *várás*, *váró*: varrnivaló
- varangyokosbika*: varangyos béka.
- bévaraddzik*: bevarasodik (seb)
- varázslócigán*: jövendőmondó, jós, kuruzsló cigány. [deszka.
- vas*: ruhavasaló; *vazsdeszka*: vasaló-
- vasgyermek*: erős, egészséges gy.
- vaskó*: rossz kés, sárkpararó, csizmatisztító vasdarab.
- vastáb*: üstnek való láb szabad tűzön.
- vastagítel*: rántásos főzelékféle.
- váróka*: varrogató társaság.
- vartyog*: beszél, jártatja a száját; né vartyogj!
- vatka*: pálinkafőzet lelegeje, rézeleje.
- váb*: sváb.
- vácsa*: lárma; nagy vácst csapnak.
- vácsit*, *vacsit*: lárma, kiabál; né vacsiccs! (Vö. *acsit!*)
- vág*; *vág a szemivel*: int, kacsint.
- bévágnék kocsisnak*: fölcsapnék.
- mégvág*: megbánt; nem akarta megvágni szóval. [dohányomat.
- vágat*: egyszeri vágás; egy vágat
- vágódik*; eszembe vágódott: hirtelen eszembe jutott. [vándorlegény.
- vájjugverő*: vályogvető. — *vándolló*:
- összevánnyad*: összeaszik, zsugorodik, elsoványodik, összemegy.
- várasdi*: gyermekjáték; két szekérnyi homokdomb már lehet vár; erről lökdösik le egymást. Aki fenn van, az mondhatja, hogy „enyim a vár, tiéd a lekvár!”
- városházás*: aki minden kis sére-
- lemmel panaszra fut a városházára; *városházáskodik*: sűrűn panaszskodik a városházán.
- város*: város; *váruzsba mēngyünk*.
- elvásol*: elváslal; *elvásolódik*: elvászik.
- vászonzseléd*: nő, asszony; no ez szilaj vászonzseléd!
- változó*: fehérmemű, amit hetenként váltanak; hoz bé a változómat!
- egy vátó gúnya*: két rend ruha.
- vát*; *jó vát az esze*; *jó vát a hangja* = szellemes, gyorsan gondolkodik, jó hangja van, jól énekel.
- vátott*: ojaⁿ vót, mint egy vátott: megijedt, elsáppadt, beteges külsejű.
- velecipő* (tréf.): velocipéd.
- vendíggomb*: kivehető inggomb; vendíggombra jár (pl. a szekrényajtó, ha sarka ki van törve s kinyitáskor leesik.)
- vendígmarszt(aló)*: nagy bot.
- vendígódal*: szekér oldalrúdjá.
- mégveri szemmel* = megigézi.
- ver*; *verd a körmödhő a dógot*: siess.
- vērēsszilva*: nyári szilvafajta.
- versēng*: felesel, szembeszáll; né versengj véilem!
- vertfal*: fából épült, vagy ágból font és sárral bevert fal.
- vērtiog* (*vērnyog*): 1. = *vartyog*. 2. nyafog, siránkozik.
- elēvesz*: elér, meglep (betegség); sokszor elēveszi a hideg: elēvette a hányás. [elvēsz.
- összeveszeszt*: összeveszt; *elvēszik*:
- veszt*: nyomorít, pusztít; sose törögygyik velle, csak a lelkit veszti velle (t. i. ha annyit bajlódik a gyerekekével.)
- veszkődik*: vesződik, bajlódik.
- odaveszti magát*: ott felejtkezik.
- elveti magát*: elvetődik (oda, arra.)
- vetéjkédik*: pöröl, felesel, szembeszáll; mit vetéjkécc kedvesanyáddal! (Vö. *versēng*.)
- vetkölődzik*: vetkőzik.
- mēgvetkēzik* (tréf.): mēgvetkēzél:

annak mondják, akinek valahol hámlik a bőre.
kivető: kivetni való; ammi kivető, vessik ki belülre.
mégvér: megver; *vét*: vet.
kívész, *kíveszik*: kipusztul.
mégveszik: megvész (kutya.)
vickel-vackol: fészkelődik.
vicsak: 1. patkány. 2. tulságosan barátkozó, mozgékony, helytelen, furakodó gyerek. [*vicsog*.]
vicsog: vigyorgó, kacag. (L. *icsog*-*vicsori*: vigyorgó. (L. *ácsori*-*vicsori*.)
vicsorog: vigyorgó; *viganó*: szoknya.
vigedés-vígig, *vígessenvígig*: véges-végig.
vigyáz: szemmel-keres; vigyázd még kedvesapádat! (vásárban.)
vigyori: vigyorgó. [hancúroz.
vihancároz; *viháncol*: vihogva, léhán
vikomptúzi, *vikondongájú*: vékony-pénzü, sovány. [világé.
vildgasszonya: kikapós, az egész
vildgcsúfja: nagyon csúnya; *vildg-szipe*: nagyon szép.
világol (a tűz): világít. [megvakul.
mégviláktalanodik, mégviláktalanul:
villahajtó: fából készült szerszám; ebbe szorítják a villának való nyers faágat, hogy kellő görbülettel száradjon meg. Szólás: tégye az isten a villahajtójára aszt a víz boszorkánt! [*bajussz*.“
villája (a szöllőnek): kacs, „szöllő-villámhárító: villámhárító.
villongós: tekintgető, villogó szemű, magafitogató, rátartí, hiú; villongós egy menyecske ja!
vilojavirág: viola. [asszony.
vincsorosza, *vinsibilla* (gúny.) vén-
virágostarja: marhahús része.
vinnyog: nyávog.
vírbélükörtí: pirosbélű körtefajta.
viselőruha: hétköznapi r.
visong, *visongat*: föl-fölsír, sikongat.
visszakézbül: nem a teste felé, hanem oldalt, kifelé fordított tenyérrel. (Jobbkezű ember pl. visszakézből

üti meg azt, aki jobbfelől áll
viszk, *viszkol*: viksz-ol. [mellette.
viszketegés: viszketős (testű.)
vízállóföd: ami legfennebb kánikulában száraz.
vízeszű: vízféjű, buta.
vízfojásos (szövet): kanyargós mintázatú, hogy a víz kanyargós útjára emlékeztet.
vízicsirke: vizityuk. [elméjű.
vízígógó: nyápic, beteges, gyenge-
viszholdó: satnya (pl. malac, de csak így): az a vízholdó kösztök.
vizikli: paraszti blúz.
vizsla: szemfüles; vizsla egy gyermek.
vonyó: vonó, hegedüvonó.
mégvonul: megnyirkosodik (nedves helyen a ruhanemű.)
vontató: kisebb boglya rakják a gabonát vontatóba.
vőfi: vőfél; *nagyvőfi*, *kisvőfi*.
vőfipántlika: 1. vőfél botján, kalapján való p. 2. (tréf.): pókháló.
mégzabál: annyit eszik, hogy megbetegszik tőle; máⁿ megⁿ mégzabátá.
zabolás: akinek szája szöglete pállott.
zapszémőtts: a zabszemre emlékeztető öltésmód.
zaha (tréf.): haza; *zahamégy*.
zahari: habari, gyorsbeszédű.
zakurál: zaklat, háborgat, sürget.
elzavar: elkerget; *e-ták a háztű*.
mégzavarodik: megtévelyodik.
zeke: rövid, testhez álló női kabát.
zibója (tréf.): ibolya; mennyünk zibojaszédni. [zörget: zörget.
zimankó: fergeteges idő. — *zirget-zokszó*: szój máⁿ egy zokszót! = szój már valamit (te is.)
zoldavíz (uras): szódavíz.
zöcskölődik, *össze-*: rázódik, törődik, össze-; *zöcskös*: összetört, rázott, meglevesedett (pl. gyümölcsféle); *zöcskötöl*: összetör, összeráz (pl. gyümölcsöt).
zörgős, *zörgő*: száraz (pl. szalma, kitépett paszuly stb.).

- zörög* (az ég): menydörög.
zúgattyú: két helyen átlukasztott korong; spárgát húznak bele, a korongot megpördítik s a két lyukon áthúzott és összekötött spárga folytonos húzogatóásával tartják állandó forgásban és zúgásban.
zugoj: városrész, uccarész, zug, szöglet; ebbe a zugojba lakik.
zuhé (második tagja hangs.): a zuhanás hangutánzója. [fán.
zúz, zúzik: zuzmara; zúzik van a *zsalukátér*, *zсарu*: zsalu.
zsanna-manna: képzeletbeli enniivaló; mit ehetnél? tán zsannamannát?
zsendice: felfőzött juhtejsavó.
- zsebbeli, zsebbevaló, zsepkeszkenő*: zsebkendő.
zsibvásár v. *zsidvásár, zsigvásár*.
zsidóbicska: olcsó fanyelű kicska.
zsidócséresznye: diszfafele; *zsidógomb*: bádoggomb; *zsidómijatyánk*: játékkártya.
zsidrák: zsidó. [máznak, zúgnak.
zsinat: zenebona: *zsinatolnak*: lár-
zsirbasült: tésztafele; *zsirospiritus*: zsírral kent pirított kenyér; *zsirozó*: főzéshez szükséges zsiradékfele; nincs zsirozóm. [kezűen.
zsufásosaⁿ, dufásosaⁿ: bőven, bő-
zsukáz (tréf.): táncol.

NYELVÉSZETI FÜZETEK

MONOGRÁFIAK GYŰJTEMÉNYE

	Kor.		Kor.
1. <i>Simonyi Zs. A magyar szórend</i>	1.50	35. <i>Szolár F. Jelentés-tanulmányok az asszimilációs jelentésváltozásról</i>	1.—
2. <i>Simai O. Márton József mint szótárlró.</i>	1.50	36. <i>Szeremley Császár L. Jelentés-tanulm. a kompl. jelentésváltozásról</i>	1.—
3. <i>Kocsis Lénárt. A mondatrészek Brassai mondatelméletében.</i>	1.50	37. <i>Bacsó Gy. Az adavidéki nyelvj., fők tekintettel a mondattani sajátosságokra.</i>	1.—
4. <i>Simonyi Zs. Tréfás népmesék és adomák. Nyelvjárási olvasókönyv.</i>	1.50	38. <i>Szabó S. A szigetközi nyelvj.</i>	1.—
5. <i>Simonyi Zs. Az új helyesírás szövege és magyarázata. Ara vászonborítékban.</i>	1.50	39. <i>Vikár B. A regös ének</i>	1.—
6. <i>Rubinyi Mózes. Két tanulmány. Grimm és Révai. A Mondolat.</i>	1.—	40. <i>Édes J. A Balatonfelvidéki népnyelv</i>	1.—
7. <i>Gombocz Z. Nyelvtörténet és lélektan.</i>	1.—	41. <i>Buzás Gy. A németes összetételek története</i>	1.—
8. <i>Simonyi Zs. Helyes magyarság. Vászonkötésben.</i>	3.—	42. <i>Fest S. A hangátvetés a magyar nyelvben.</i>	1.—
9. <i>Varga L., Szabó D., Kertész M. Nyelvjárási tanulmányok</i>	1.50	43. <i>Gálambos D. Tanulmányok a magyar relativum mondattanáról</i>	1.—
10. <i>Nagy S. A váci nyelvjárás</i>	2.—	44. <i>Kránter F. A mássalhangzók hasonulása a magyarban</i>	1.—
11. <i>Simonyi Zs. Elvonás (elemző szóalkotás).</i>	1.50	45. <i>Pálfi M. Kolozsvári glosszák</i>	1.—
12. <i>Székely A. Alanytalan mondatinak alanyáról</i>	1.50	46. <i>Melich J. A magyar szótárirodalom. I.</i>	4.—
13. <i>Erdélyi L., Horger A., Szemkő A. Nyelvjárási tanulmányok</i>	1.50	47. <i>Simonyi Zs. Igenévi szerkezetek. Ara fűtve.</i>	1.—
14. <i>Simai O. Dugonics mint nyelvűjtő</i>	1.50	48. <i>Szabó L. A nagykanizsai nyelvjárás</i>	1.—
15. <i>Simonyi Zs. A Nyelvtörténeti Szótárról.</i>	1.—	49. <i>Laczkó G. Játszi szóképzés.</i>	1.—
16. ^B <i>Erze Nagy J. A hevesmegyei nyelvjárás</i>	1.50	50. <i>Klemm I. Baróti Szabó Dávid nyelve nyelvúj. szempontból</i>	1.—
17. <i>Beke O. A pápavidéki nyelvj.</i>	2.—	51. <i>Batta B. A melléknévi mondatok népies használata</i>	1.—
18. <i>Gácsér J. Telegdi Miklós nyelve küll. tekintettel a mondattanra.</i>	2.—	52. <i>Vass J. Fejezetek a népnyelv mondattanából</i>	1.—
19. <i>Valló A., Agner L., Szenttamási J. és Stan V. Kölcsönös hatások a hazai nyelvek közt</i>	1.50	53. <i>Denes Sz. Kossuth, a szónok</i>	1.—
20. <i>Szűcs I. és Gencsy I. Nyelvjárási tanulmányok</i>	1.50	54. <i>Kulcsár Gy. A magyaros írásművészet főkérdései.</i>	1.—
21. <i>Kertész M. Analógia a mondat-szerkesztésben</i>	2.—	55. <i>Csűrű B. Teleki József gróf mint nyelvész</i>	1.—
22. <i>Vértés J. A gyermeknyelv hangtana.</i>	1.—	56. <i>Madai Gy. A hajdúk beszéde.</i>	1.—
23. <i>Szeglet István. A főnévi igenév Arany Jánosnál</i>	1.—	57. <i>Vass B. A nagykőrösi nyelvjárás</i>	1.—
24. <i>Réger B. A határozott névmutatató.</i>	1.50	58. <i>Prohászka J. Petőfi költői nyelvének fősajátságai</i>	1.—
25. <i>Beke O. dr. A vogul határozók. Ara</i>	2.—	59. <i>Réthai Prikkel M. Csúzy Zsigmond szavai</i>	1.—
26. <i>Oláh G. A debreceni nyelvj.</i>	1.50	60. <i>Réthai Prikkel M. Sándor István nyelvtudománya.</i>	1.60
27. <i>Nádai P. A magyar népetimológia</i>	1.—	61. <i>Viski K., Borbély I. Régi szentírásfordítások.</i>	1.—
28. <i>Simonyi Zs. Az íkes ragozás története</i>	1.—	62. <i>Gesztesi Gyula. Csokonai és a nyelvűjtés.</i>	1.—
29. <i>Böszörményi O. A jánosfalvi nyelvjárás</i>	1.—	63. <i>Csűrű B. Az ige</i>	1.—
30. <i>Geleji Katona I. Magyar grammatikátska</i>	1.—	64. <i>Steinmann M. A székely nyelvjárás szórendi sajátágai.</i>	1.—
31. <i>Teleky I. A tárgyeset Arany Jánosnál</i>	1.—	65. <i>Horger A. Egy ismeretlen m. hangtörténe.</i>	1.—
32. <i>Viski K. A tordai nyelvjárás</i>	1.—	66. <i>Hejty Gy. A térszíni formák neveli.</i>	1.—
33. <i>Beke O. Kemenesalja nyelve</i>	1.—	67. <i>Damján István. Adatok a magyar-román kölcsönhatáshoz</i>	1.—
34. <i>Horváth E. A bakonyfalvi nyelvjárás (Térképpel és rajzokkal).</i>	2.—	68. <i>Simonfi J. Az irodalom szó története</i>	1.—